

BŐRÖNDÖK, utazócsizmek Heller Mór utódánál

és
bördíszműárak Képes árjegyzék bérmentve.

■ ■ ■ ■ AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA. ■ ■ ■ ■

A budapesti asztalos-ípartestület védnöksége alatt álló BUTORCSARNOK

és hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, fölhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a **VIII., József-körút 28. sz., Bércsics-utca** és **IV., Belváros, Ferenciek-tere 1.** alatti királyi bérplótában úsan felszerelt modern és stilszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adatnak el. részére kizárólag csak budapesti képzett asztalos- és kárpitosmesterek dolgoznak, Budapest környékén készített, vagy bécsi silány áruk eladásával nem foglalkozik.

Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítünk. Minden egyes butordarab bizottság által föllbíralva.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítotott 1847.

Brausweller János

Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóra, föltárlója a remontoir ingáiraknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 11920

Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, esztornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölcson R.-T.

Irodái: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (saját házában).

Befizetett részvényfőke: 10 millió korona. Elfogad betéteket, tesztámitól váltókat és előleget nyújt értékpapírokra.

M. kir. szab. oszt.-sorsjáték főelárúító helye: VI., Andrássy-ut 5. Köztalálószerjatek: IV., Károly-körút 25., IV., Ferenciek tere 4. (Irány-utca sarok), VII., Királyi-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Csúti-ut 6.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közpénz a Magy. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték (XXI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felüvizsgálták, azok a főarúítóknak árusítás végett kiadattak.

A Magy. Kir. Pénzügyminisztérium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték Sorsolási Terve.

Huszonegyedik Sorsjáték. 125,000 sorsjegy 62,500 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1907 nov. 21. és 23.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1907 decz 17., 18. és 19.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1908 jan. 14., 15. és 16.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000
1 á	15000	1 á	20000	1 á	25000
1 á	10000	1 á	15000	1 á	20000
1 á	5000	1 á	10000	1 á	15000
4 á	2000	4 á	3000	4 á	4000
6 á	1000	6 á	2000	6 á	3000
10 á	500	10 á	1000	10 á	2000
35 á	300	20 á	500	15 á	1000
115 á	100	180 á	300	135 á	500
3825 á	40	4825 á	80	5925 á	180
4000nyer. Kor. 304000		5000nyer. Kor. 609000		5500nyer. Kor. 1022750	

Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1908 február 11., 12. és 13.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1908 március 3., 4. és 5.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1908 márcz. 24-től apr. 23-ig.																																																																
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000,000																																																																
1 á	90000	1 á	100000	<p>(Egy millió)</p> <table border="1"> <tr><td>1 jutal.</td><td>600000</td><td>600000</td></tr> <tr><td>1 kor.</td><td>400000</td><td>400000</td></tr> <tr><td>1 nyer.</td><td>200000</td><td>200000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>100000</td><td>100000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>90000</td><td>90000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>80000</td><td>80000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>70000</td><td>70000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>60000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>50000</td><td>50000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>40000</td><td>40000</td></tr> <tr><td>2 á</td><td>30000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>2 á</td><td>25000</td><td>50000</td></tr> <tr><td>4 á</td><td>20000</td><td>80000</td></tr> <tr><td>8 á</td><td>15000</td><td>120000</td></tr> <tr><td>30 á</td><td>10000</td><td>300000</td></tr> <tr><td>60 á</td><td>5000</td><td>300000</td></tr> <tr><td>435 á</td><td>2000</td><td>870000</td></tr> <tr><td>900 á</td><td>1000</td><td>900000</td></tr> <tr><td>1200 á</td><td>500</td><td>600000</td></tr> <tr><td>3485 á</td><td>200</td><td>697000</td></tr> <tr><td>37500nyer. jutal. kor. 11940000</td><td></td><td></td></tr> </table>		1 jutal.	600000	600000	1 kor.	400000	400000	1 nyer.	200000	200000	1 á	100000	100000	1 á	90000	90000	1 á	80000	80000	1 á	70000	70000	1 á	60000	60000	1 á	50000	50000	1 á	40000	40000	2 á	30000	60000	2 á	25000	50000	4 á	20000	80000	8 á	15000	120000	30 á	10000	300000	60 á	5000	300000	435 á	2000	870000	900 á	1000	900000	1200 á	500	600000	3485 á	200	697000	37500nyer. jutal. kor. 11940000		
1 jutal.	600000	600000																																																																		
1 kor.	400000	400000																																																																		
1 nyer.	200000	200000																																																																		
1 á	100000	100000																																																																		
1 á	90000	90000																																																																		
1 á	80000	80000																																																																		
1 á	70000	70000																																																																		
1 á	60000	60000																																																																		
1 á	50000	50000																																																																		
1 á	40000	40000																																																																		
2 á	30000	60000																																																																		
2 á	25000	50000																																																																		
4 á	20000	80000																																																																		
8 á	15000	120000																																																																		
30 á	10000	300000																																																																		
60 á	5000	300000																																																																		
435 á	2000	870000																																																																		
900 á	1000	900000																																																																		
1200 á	500	600000																																																																		
3485 á	200	697000																																																																		
37500nyer. jutal. kor. 11940000																																																																				
1 á	40000	1 á	40000																																																																	
1 á	25000	1 á	25000																																																																	
1 á	20000	1 á	20000																																																																	
1 á	15000	1 á	15000																																																																	
4 á	10000	4 á	10000																																																																	
6 á	8000	6 á	3000																																																																	
10 á	2000	10 á	2000																																																																	
15 á	1000	15 á	1000																																																																	
185 á	500	185 á	500																																																																	
5925 á	170	4825 á	200																																																																	
5500nyer. Kor. 1255750		5000nyer. Kor. 1825500																																																																		

Az I. osztály huzása 1907 november 21. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar kir. állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnék a huzási tereben (IV., Eskü-tér, bejárat a Dunna-utca felől). — Sorsjegyek a M. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték valamennyi árusítónál kaphatók.

Budapest, 1907. évi október hó 27-én.

Magyar Királyi Szabad. Osztály-sorsjáték Igazgatósága.

Lukács. Hazay.

45. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)
 SZERKESZTŐ: HOITSY PÁL
 FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN.
 BUDAPEST, NOVEMBER 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Beátnoda-utca 5.
 Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A 'Világ krónika'-val negyedévenként 80 fillérrel több.
 Félévre 8 korona.
 Negyedévre 4 korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldi is csatolandó.

A MAGYARORSZÁGI TÁVIRDA MULTJÁBÓL.

A POSTA NEGYVEN ÉVES jubileuma alkalmából a postával összefüggő és vele hasonló óriási arányokban nagyra nőtt intézményünkről, a távirдарól nem szolt egyetlen megemlékezés sem. Pedig ennek az 1867-től 40 évet betöltött intézményünknek megalakulása, szervezése, magyarrá való tétele és felvirágzása tanulságban és érdekességben felülmúlja a postáét is. Az abszolutizmus alatt 1867-ig a posta és távirda szervezete egyaránt német volt. Német hivatal-

kok látták el a szolgálatot, bécsi központi igazgatás alatt állott, német nyelven ment az ügyvezetése és bélyegei, bélyegzői, hivatalos nyomtatványai mind németek voltak. A fővárosban mindössze három táviró hivatal létezett. Az egyik, és ez volt a főállomás, a Lloyd épület első emeletének Dunára néző oldalán három-négy tereben. A másik kettő Budán és Ó-Budán volt s ezeken kívül a mostani tizedik kerületben volt egy mellékállomás, mely főleg az ottani sörgyárak és sertéshizlalók szükségleteit látta el. Az 1867-iki újjászervezett magyar

távirának egyik ma is elő veteránja, Vecsey István érdekes dolgokat beszél a kiegyezés előtti posta- és táviróhivatalok belső életéről. A Lloyd épületben levő távirda-állomás egyik nagyobb tereben voltak a gépasztlak felállítva s itt volt 28 Morse-gépre kapcsolva a befutó 35 vezeték. A Dunaparton egy ferdén álló fehérre meszelt faoszlop képviselte a bevezetési oszlopot és egy szerény falitartó közvetítette a vezetéket. Az első vasszerkezetű, kandeláberszerű táviró-oszlopot 1867 szeptember havában állította fel a pesti távirda inspektoratus.

FŐLSÉGES ILLUZIÓ! Tírt, vért!

A karácsonyfa legpompásabb díszé mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általam megjavított **brilláns karácsonyfa-angyal-csöngetés**

1. szám
 egészen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, kezeség kifogástalan működésért. — Egyszerű föltételek által a legnagyobb, vagy a legkisebb fán rögtön alkalmazható. Egyetlen az asztalra állítva, az angyal-csöngetésnek is használható. A kályhára helyezett gyertyatartó nélkül is működik. — A három gyertyatartó származó meleg levegő forgása hozza a hajtókerék, az arra alkalmazott javított acélkapácsok megütik a három harangot, mi által kellemesen hangzó, ezüstszta csengés keletkezik, mely fiatalokat és öregeket egyaránt karácsonyi hangulathoz hozza. Ár: kartonnal és használati utasítással együtt darabonként **K 1.50**.

3 db K 4.25 12 db K 15.—
 4 db K 5.50 24 db K 29.—
 6 db K 8.— 36 db K 43.50
 9 db K 12.— 50 db K 58.—
 100 db K 112.—

5 korona!

Valódi svájci rendszerű Roskopf-patent-anker-remontör-óra masszív és szolid huzórugóval védve. Svájci anker-mű, valódi védplomával ellátott nikkelokban, eszkló-félellet, tojásdad kengyellet, 36 óráig jár (nem 12 óras óra) díszített és aranyozott mutatók, pontosan regulálva, 3 évi kezeség-levelel, darabonként K 3, 3 db K 14. Másodperemutatókkal K 6, 3 db K 17. Legszabadabb választék toárjegyzékemben.

7223. Pénztárcák egy drb világosbarna saffianbőrűből, nagy fizető-táska, 4 rekesz-szel, belső rugócsigolyával, nikkel-huzórugóval, 9 cm. hossz, 6 cm. széles **K 1.50**.

7202. sz. Olesó, jó pénztárca egy darab erős sima bőrből összehajtv, elsőrendű marhabőr csapattal, 4 rekesz-szel és bűléttáskával, 3 lakkattal, 9 cm. hossz, 6 cm. széles **K 1.25**.

Jobbfafta pénztárcák K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 és feljebb.

Tessék katalógust kérni!

Legújabb üveg karácsonyfadísz. 12 db válogatott, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K — 40.—, 60.—, 70.—, 80.—, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 db kartonban, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K — 75.—, 90.—, 1.—, 1.20, lametta (angyalhaj) ezüst vagy arany, borítottkonkett K — 10.—, díszodrony 100 db K — 20.—, lánczó üveggyertyák 17/8 egész 2 m hosszúságig, golyók nagysága szerint K — 90.—, 95.—, 1.20, 1.40. Karácsonyfa-gyertyáskák, 24 db kartonban K — 50.—, nagyobbak 15 db kartonban K — 58.—, gyertyatartó ucczaja K — 30.—

Karácsonyi jutalom! Minden t. ez. vevő, a ki a szeptember 1. és november 30. közti időben egyszerre 40 koronányi levelel megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-ébreztető éjjel világító mutatólappal és egy 1908-ra szóló napiári kap mellésomagolva.

Kioserelés megengedve, vagy pénzvisszaadás, tehát nincs közzakadás! Szétküldés utánvéttel vagy előfizetés mellett. A megrendelés lezárásakor a postai utalvány irántán szótényen eszközölendő. Okvetlen szükségessé, hogy a megrendelőlevelekben vagy kártyákon meg legyen jelölve, utánvéttel kívánatuk-e az ár vagy pedig elment már az összeg utalványval. Ugyisúnt érdekelben áll minden megrendelőnek a megrendelést december 15-dike előtti beküldeni, mert a posta ezen időn túl, a nagy törlés miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelések tehát idejében intézendők.

Cs. és kir. udv. szállító **Konrad János** első órágyára Brúx 2004. sz. (Csehország). Tessék legújabb árjegyzékemet kérni 3000 képpel, mely önök azonnal ingyen és portmentesen megküldetik.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

A HUGHES-OSZTÁLY A FŐBEJÁRATTÓL NÉZVE A BUDAPESTI ÚJ TÁVIRDA-KÖZPONTBAN.

Az akkori lapok, különösen a «Hon» és a «Pesti Napló», mint korszakos reformról emlékeztek meg erről az újtásról.

A távirda gépteremben természetesen csupa idegenek, németek, csehek, morvák látták el a szolgálatot. Magyar táviratot általában csak 1867 január óta fogadtak el Magyarországon, de akkor is a hivatalos megjegyzésben ott állott az «ungarisch» jelző. Mikor a pénztári tisztviselő a felvett táviratot a gépterem ajtaján levő toló ablakon beadta, ezt a műveletét csöngettyűvel jelezte. A beadott táviratokat aztán a revizor osztotta szét a gépkezelők között. A vezeték nem volt számozva, miként most, hanem a végállomások szerint neveztek. A rendező így jelezte az egyes táviratokat a tisztviselőkkel: *Tepercsin* (Debreczen), *Czéklet* (Czegléd), *Nirichháza* (Nyíregyháza) stb. A forgalom általában nem volt nagy s a tisztviselők száma az inspektoratussal együtt 83-ra rúgott. A többi három hivatalban összesen ötven működtek. Erdély táviradilag a temesvári inspektoratus alá tartozott, volt ezenkívül a pesti inspektoratus és a zágrábi. A táviratok száma egy hónap alatt a fővárosi központban körülbelül 12 ezeret tett ki s az átmeneti forgalom nem volt nagy, mert az egész délmagyarországi forgalmat Bécs direkt Temesvárral és Nagy-Szebennel bonyolította le. Ilyen állapotok uralkodtak a magyarországi távirda intézményben, mikor 1867 elején az első magyar tisztviselőket kinevezték. A telegraf-inspektor *Sikora* János nevű német ember volt. Magas, szögletes homlokú, nyers modoru, a ki magyarfól voltál tette magát híressé. Utána következett *Horák* János, kit már Gorove István miniszter nevezett ki, noha egyetlen szót sem tudott magyarul. Hogy az ilyen furcsaságok megtörténhettek, annak is sokféle az előzményei.

A kiegészítés után nem lehetett ugyanis a postát és táviratát rögtön reformálni, azaz magyarrá tenni, mert Bécsben egyre azt hangoztatták, hogy a távirda nem nemzeti, hanem nemzetközi intézmény s itten a magyarításnak semmi jogosultsága nincs. Az osztrákok nagy agitációt fejtettek ki a beolvasztás ellen s hangosan követelték, hogy a posta, távirda és vasút, mivel ezek nemzetközi és közös jellegű intézmények, a közös hadügyminiszter hatáskörébe utaltassanak. Szenvedélyes hírlapi harczok kísérték ezt a törekvést, mely ellen a magyar sajtó két akkori vezető organuma, a Pesti Napló és a Hon a legvégsőig menő fegyverekkel küzdött. Kortörténeti tekintetből nagyon érdekes ennek a szenvedélyes sajtóháborúnak a megindulása és befejezése. Az eset abból keletkezett, hogy Vécey István magyar tisztviselőt a távirdához kinevezték s ő vonakodott az esküt német nyelven letenni. Sikora el akarta csapatni Vécey, de a lapok pártjára állottak és követelték a magyar nyelv teljes behozatalát. A magyar nyelv helyett jött azonban Horák, a ki semmiben sem különbözött Sikorától. Ő is

azt a véleményt hirdette, hogy a posta és távirda nemzetközi intézmény, a hol a magyarításnak semmi helye nincs. Az első országgyűlési tárgyaláson akadt aztán számos magyar képviselő, a kik, miután a posta és távirda is ekkor jelen-tékeny deficizzel dolgozott, a mellett agítáltak, hogy fentartásuk óriási költsége ne terhelje a magyar államot, inkább nyilvánítottassanak közös intézményeknek s fentartásuk is a közös alaplól történjék. A magyar sajtó ellenállt ezeknek a törekvéseknek s egyelőre a Horák és Sikora személyében támadta a régi rendszert. Olyan óriási mértékben folyt a távirda magyarellenes vezetői ellen a harcz, hogy 1867 augusztus hó elején Brunner von Wattenwyl miniszteri tanácsos, az osztrák cs. és kir. távirdák igazgatója az ügyek megvizsgálása céljából Pestre jött. A vizsgálat azonban csak ürügy volt, mert elsősorban Horákot, Sikorát és társait akarta menteni. A lejövétel nagy titokban történt, de a lapok mégis megtudták. És megtudták azt is, hogy Sikora vezetésével a cseh és német tisztviselők tiszteletgát a főigazgató Európa szállóbeli lakásán s itt Sikora a magyar minisztérium és a távirda ellen becsmerlő tartalmú beszédet mondott.

A főigazgató azzal válaszlott, hogy Horákot minden áron meg fogja állásában tartatni s nyugodtak lehetnek, csupán pár hónap kérdése és a magyar távirda ismét visszatér az osztrák vezetés alá. Ezt a beszédet Vécey István a lapokban leleplezte s most újra kitért a harcz, de sokkal élesebben, mint előbb. A lapok követelték, hogy Gorove szervezze újjá a táviratát s állítson mindenképp előtt magyar vezetőt az élére. Gorove minisztertanács elvite az ügyet s gróf Mikó Imre ajánlására Takács János kolozsvári fizika-professort neveztek ki igazgatóvá. Takács azonban nem sokat értett a távirdához, képzett magyar tisztviselő pedig az egy Vécey Istvánon kívül nem voltak, úgy, hogy ő ismét osztrákokkal töltette be a főállásokat. Hogy milyen primitív állapotok uralkodtak nálunk még ekkor is a táviratásban, jellemző példával lehet bizonyítani. Miután Takács sem a táviratvezetéshez, sem a német nyelvhez nem értett, tisztviselői pedig szinte mind németek voltak, kénytelen volt közöttük keresni a segítséget. Egy Klár nevű ember lett az ő jobb keze, ki szak-tudása miatt nagy tekintélyben állott. Történt aztán, hogy az újonnan beszerzett Hughes-féle gépek egyike felmondta a szolgálatot. Klár szakvéleményt adott az új gépről és megállapította, hogy az hasznavehetetlen. A bécsi lapok lármát csináltak a dologból, úgy, hogy 1867 november 24-én egyszer csak váratlan vendég jelent meg a magyar távirdában. Maga Hughes volt, a ki tudni akarta, hogy mi az ő gépeinek hibája. Klár nagyszerű előadást tartott s egyik hibát a másik után sorolta fel, Hughes azonban mindenre csak csendesen mosolygott. Végre mikor Klár befejezte szakvéleményét, Hughes odavezette a használhatatlannak nyilvánított

gép elé s annak finom alkotó részei közül kiszedett pár darab czeruzahegyet, melyek a géprészek közé szorultak és megakasztották működésében.

A következő perczben már pompásan dolgozott a gép, melyet Klárnak véleménye alapján három hónapig kivettek a forgalomból. A lapokban aztán hirtelen ment, hogy Hughes a következőleg nyilatkozott Klárnak:

— Nem az a baj, hogy a gépnek hibája van, mert ezen mindig lehet segíteni, de azon már nem lehet, ha az emberek hozzáértésébe és lelkiismeretességébe csúszik a hiba.

Gorove miniszter is belátta ekkor, hogy újja kell szerveznie teljesen a táviratát, ha hivatásának meg akar felelni s gondoskodott róla, hogy magyar emberek egyelőre a bécsi és külföldi szakiskolákban kiképeztetést nyerjenek. A sajtó és az országgyűlés pedig arról gondoskodott, hogy ez az intézmény a postával együtt megmaradjon magyarnak és hivatását a magyar érdekek javára teljesítse. Ujjászervezésének negyven esztendeje után igazolta, hogy a postával együtt ez az intézményünk is fényesen bevált s a hozzáfűzött várakozásokat mindenben kielégítette. **B. E.**

A budapesti távirda új gépterme.

E napokban adták át a forgalomnak az új táviró géptermet, mely a főposta épület harmadik emeletének párisi- és korona-herczeg-utcai oldalát foglalja el.

Az új gépterem teljes hossza 93 méter, szélessége 16 méter és magassága 10 méter; tetőszerkezete Zielinszky tanár tervei szerint vasbetonból készült: belső berendezése úgy technikai, mint higiénikus szempontból páratlan. A táviratok felvételére és továbbítására 80 db Hughes (betűnyomó) gép és 120 Morse készülék szolgál, szükség esetén azonban többet is fel lehet szerelni. Ugy az érkezett és kézbesítendő, valamint a gépteremben az egyes csoportok között a gépekhez továbbítandó táviratokat légnymású csöpposta szállítja.

A Hughes gépek a legújabb rendszertiek, szerkezetüket közvetlen villamos motor hajtja. A terem kitűnően van szellőztetve; gőzfűtő-berendezése nyáron a levegő hűtésére is használható. Világítása szintén ideális, 44 villamos ilylámpa a nappalinnál szebb és egyenletesebb, mondhatni tündéri világosságot terjeszt. A teremben levő óriási méretű villamos órák teljesen egyformán mutatják a pontos időt.

A mellékhelyiségek méltán sorakoznak a gépterem mellé; a butorzat itt is, mint az egész berendezés, festés stb. *magyar stílusban* van tartva, a hálóteremben 20 ágy áll az éjjeli szolgálatban egymást felváltók rendelkezésére.

Miután a távirdánál állandóan körülbelül 300 hivatalnok van szolgálatban, szükség van étkező helyiségre is, mely szintén a legjobban van berendezve.

Az építést Ray Rezső műépítész s a technikai rész építését Paskay Bernát posta- és távirda mérnök vezette.

Büszkeséggel mondhatjuk, hogy ilyen táviró központja egy országnak sincs! **R. G. A.**

A SZERELEM VIZEIN.

Szívem: kincsekkel terhes gálya,
Lelkismeret a kapitánya —
Utra egykor így keltem én
Az álmok tavasz-idején.

Hívám: mély tengerekre szállók.
S most látom: csak hináros árok
A víz, melyen evezek én
Nyarom perzselő közepén.

Sekély a víz s nagy kincses terem,
Alig lehet előbbre mennem.
S a kapitányom még figyel:
Más utjait se zárjuk el!

Kik könnyű csónakokban vannak,
Mellettem el vigan sunhannak
S lökik, ki előbök kerül,
Nem szánya, bárha elmerül.

Nem kormányoz ott semmi, senki,
Ott léha, könnyelmű mindenki,
Gúnyos kacajjuk cseng felém:
— Nézd csak, hogy kűzködik szegény!

S e tülekvő, e léha népek
Már mind virágos révbe érnek,
Míg utam sivatag felén
Még küzdve-küzdők egyre én.

Mondjak: dús kincsem el kell hánynom,
És elcsapnom a kapitányom,
Hogy révbe érjek — mielőtt
Reám szakad az őszi köd...

Nem!... Bölcs tanácsok én nem kérem.
Látjátok! — ott az én vezérem:
Árbozom büszke tetején
Feliér lobogom — a remény!

Hogy egyszer megjelen a parton
A glóriás, dűslelkű Asszony,
S virágot szórva int felém:
— Előre csak, kincses legény!

S fehér és tűzszínű virága
Hull... hull elém a csúf hinárba...
És csupa illat, csupa fény
Között evezek tova én!

S karom nagy új erő megszállván,
Lábaihoz lendítem gályám,
Ott kincerhemmel kikötök —
S jöhet a köd... az őszi köd!

És jöhettek ámulva nézni,
Ti könnyű kalandok víztízi,
Mit ért a küzdés énekekem:
E koldus-sivár földeken
Mit ér egy — kincses szerelem!...

Lampérth Géza.

TARLÓ KÖZÖTT A NYÚL.*

Tarló között a nyúl	De minek bánatánám?
Hegyezi a fülét,	Hadd éljen a szegény.
Neszt hallott... nyugtalan	Rövid életének
Tekintget szerzetését	Most van az elején.

Mereven állok én,	Nélküle igazán
Ő is áll mereven,	Üres vón' a határ,
Akár egy bottal is	Tarló s tüske között
Földre teríthetem.	Már csak ő maga jár.

Egy jól dobott göröngy	Ki tudja, meddig él?
Nagyot kopj' anna rajt.	Ér-e még holnapot?
Hamarjában ki nem	Egy puska-dörrenés,
Heverné ezt a bajt.	Aztán ő is — halott.

Világát addig is	
Hadd élje boldogan,	
Higye: van még sok ily	
Barátja mint magam.	

Dalmady Győző.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

— Isten hozta, Isten hozta, — szaladt elébe az öreg úr, ismergetve, ki legyen. — Ah, az én multkori gíbiczem, — kiáltá vidáman, s meg-
rázta a jöttnek mind a két kezét.
— Mint a járás új tisztviselője, kötelességemnek tartottam tiszteletemet tenni.

— Örülök a szerencsének. De menjünk talán a szalonba, mert itt nagy rendetlenség van. Pipákat metszke a cselédeknek. Érték hozzá egy kicsit. Pipacsináló voltam valamikor. Hej, milyen szép idők voltak azok!

* A Kisfaludy-társaság október 30-iki ülésén felolvasott költemény.

A HUGHES-OSZTÁLY A BUDAPESTI ÚJ TÁVIRDA-KÖZPONTBAN.

Nosztly tapintatosan jegyzé meg, hogy csak az az igazí úr, a ki a kezével is megtudja a kenyerét keresni, nemcsak az eszével, mert annak két dominiuma van.

A szalonban csakhamar megjelent Tóthné is. Valóságos örömlármával fogadta a váratlan vendéget. Bocsnátot kért, hogy előbb nem jött, de nem vette észre a kocsi érkezését. Ebben a latyakos sárban nem zörögnek a kerekék, csak hurutyolnak. Ámbár előre érezte, hogy ma kedves vendég lesz.

Mert valóságos kalendárium az én testem és sybilla-könyv, — folytató szokott modorában, mindig a jelentéktelen részletekbe csúszva az alapgondolatról, — ha a lábamban van hasogatás, akkor eső lesz, ha a halántékom ég, szél lesz, ha a balszemem viszkot, kedves vendég jön, ha az orrom viszkot, valami eltörök a háznál... ha a jobbfülem zúg, rossz hírt hallok, vagy ha talán a balfülem, nem tudom bizonyosan, te talán tudod, Mihály.

— A balfüled lesz, Krisztina... mert csak a balra hallasz, — nevetett Tóth úr.

— Ejnye Mihály, Mihály, — botránkozott meg Tóthné, — mi szükség a feleségre rápirítani? Mért nem doboltatod ki a bontóvári piacozon hajdúval, hogy siket vagyok? Tudhatnád, hogy minden asszony asszony, s egyik se szereti, ha a hibáit kikürtölik.

— Nem akarom, szívem, hogy elszerecsenek tőlem, — tréfálózott Tóth úr.

Erre aztán Krisztina asszony is elmosolyodott és rászólt a hallgatag Marira, ki olyan zavartnak, ügyetlennek, batoratlannak érezte magát e pillanatban, mint még sohasem.

— Ugorj leányom, hozzál az asztalra egy kis szilvriumot és pogácsát.

Miközben még mindig dörzsölte a viszkotó balszemét.

Nosztly úr szabadkozott, hogy az ő kedvéért ugyan ne fáradjon a kisasszony, mert ő a világrt se kér semmit, s hogy megakadályozza, mert Mari már megindult, utána szaladt a szomszéd szobába és ott hirtelen átadott neki néhány összehajtott régi újságot.

— A mit ígértem, kisasszony. Tudja, a somlyói tündérről.

— Emlékszem, — felelte felénken, s a fekete kabátkája alá csúsztatva a fakó újságot.

— És most már jöjjön vissza, mert azzal az ürügygyel szaladtam maga után, hogy megakadályozom a pogácsa-hozatalt.

Nosztly ezek után csakhamar felkelt és búcsúzott. Sopánkodtak, a mint ez már minden magyar házban szokás, hogy mért nem marad ott ebédre, játszották a sértettet, fenyegetőztek, hogy sohase bocsátják meg neki, esábitották, hogy özgerinez lesz és balatoni fogas, délután tarokparthie, mert a kasznár egyike a legjobb tarokkistáknak Magyarországon és a kapesolt részekben, Nosztly azonban kibeszélte magát, hogy most csak rövid, tiszteletteljes vizitre jöhetett, mert ebédre Voglányba hivatalos, ott találkozik a hugával, a főispánnal is, a kit még nem látott, mióta itt van. Sok huzavona után utoljára is abban egyeztek meg, hogy a jövő héten eljön egy egész napra, s hogy azután is mindig ide száll, ha a hivatalos dolga erre hajtja. Búcsúzóskor ünnepélyesen kezét kellett adnia mindnekre.

— Annyit leszek én itt, hogy még rám is únnak asszony-nénémék, — ígérgette.

— De már azt csak nem tesszük, — tiltakozott Tóthné, kit egészen elhájolt a bizalmas «asszony-néném» megszólítás, mintha hájjal kenegethék.

Künn az ambíciós az úgynevezett kisebb búcsúzkodás következett, a mikor a szíves háziak még egyszer összefoglalják az összes jókívánásokat és viszontlátogatási biztosítékokat, természetesen dideregve, mert ők csak a szobai ruhában jöttek ki, míg a vendég már jó helyen van a bundájában, de mindegy, ennek meg kell lenni, hisz azért falu, és azért fekszik Magyarországon. Marinak most jut az eszébe:

— Ejnye, lássa, meg sem mutattam magának, hogy mim van.

— Hát ugyan mije?

— Jöjjön no, nézze meg!

S ezzel visszainta az előszobába, a hol megmutatja a kis macskákat az anyjukkal.

— Ugyan Mari, de gyerekes vagy, — csóválja a fejét Tóthné, — pedig már nagy leány volnál.

A vén macska gyanakodva, ellenségesen néz vissza a kíváncsiakra, szeméi pirosban fénylenek, mint a rubin és a berzenkedő bajusza szinte szikrákat hány. A kicsinyek pedig bóbiskolni látszanak mindnyájan, csak épen az egyik nyitogatja már a szemecskéjét, mintha egy kis serét volna ott bent a nyílásban.

— Hát látott már valaha ilyen gyönyörűséget?

A BERLINI VEZETÉKEK.

Noszty elmosolyodik, mint mikor valaki nem tudja, mit feleljen egy bohókás kis gyermeknek.

— Nem, soha, — mondá, és egész lelkével belemerült a Mari arcának a nézésébe.

Mintha tűz perzselné, úgy égett, olvadt, vörösödött e tekintet alatt.

De ennek is vége lett, sőt a harmadik búcsúzásnak is a kocszi mellett, a hova már csak Tóth Mihály kísérte vendégét, még egyszer kezét fogni vele, mikor felszáll.

— A viszontlátásig, Miska bátyám.

S ezzel aztán elgurult a szolgabíró kocsija, az ugató komondorok, melyek rárohantak, összeszidattak, ott bent pedig a szokásos észrevételek cseréltek ki. Tóth Mihály azt mondta: «Szép fiatal ember, meg kell adni.»

Tóthné hozzá töltötte:

— És milyen kedves, előkelő.

Mari nem nyilatkozott. Tóth Mihálynak feltűnt, megkérdezte:

— Neked hogy tetszik, kis leányom?

Elbigyesztette az ajkát, huzogatta egy kissé a szemöldjeit, a vállait, aztán azt felelte:

— Nekem? Én bizony a jámbort meg se néztem jól.

Vidáman, szelesen, valami dalt dudolva szaladt ki a szobából, bezárkózott a magáéba, kulcsra csukta be, aztán maga elé terítette ki a lapokat, és miután ráakadt, éldelegve olvasta el a következő kishirdetést:

Somlyó-hegyen, a pápai iparosok idei szüretén azt a fiatal leányt, a ki cseresznyesin ruhában, sárga rózsával a hajában jelent meg s magát Klárának nevezte, arra kéri tánczos, kire felejtetetlen benyomást tett, hogy adjon magáról életjelt e lapok kiadóhivatalába: «Örök seb» jelige alatt.

Lankadtan bocsátotta le a lapot ölébe s merengett, álmodozott, bekalandozta lelkével azt a hátteret, mely ennek az úgynevezett apró-

A BUDAPESTI ÚJ TAVIRDA-KÖZPONT. — A MORSE-OSZTÁLY.

hirdetésnek mögötte elterül; milyen szépnek gondolta ő azt (pedig milyen rút volt, milyen közönséges volt — mi már láttuk).

— Szeret, szeret, — suttogta, aztán felugrott, végig keringőzött a szobán, majd megállt a tükör előtt, nézegette magát s egy-két szertartásos pirouettet vágott ki tükörbeli énje felé.

Egész nap vig volt, mint a csicsérgő madár, de ez se tűnt fel, mert a Palójtayné-féle születésnap óta nem olyan ványadt, búskomor többé, mint azelőtt. Nemesak a régi kedve jött meg, hanem az arca is kezdte fölvenni a hajdani almavirág-színét.

Az udvarlók iránt se volt oly érdes többé, nem bűjt el előlük, nem szeszélyeskedett, ha jöttek, nyájasan beszélgetett, tréfálkozott, vagy kártyázott velök. Pedig ugyancsak jöttek. Néha tele volt az udvar kocsival, az istálló pedig idegen lovakkal. Az a baj, hogy a kocsisok is ott voltak, a kik sok minden tarkaságot elmondtak az uraikról a Tóthék cselédei előtt, kiből ismét Tóthné szedte ki a hasznos tudnivalókat, melyek meglehetősen meghalványították azt a jóleső pompát és fényt, melyet a szép kocsik, ezifra szerszámok és lovak mutatnak a szemnek. Kisült, hogy a Vitnyédy Pali négy szürkéje le van foglalva s ha meg nem kapja Mari kisasszonyt husvétig, mindene dobra kerül. (No hát nem kapja meg, — dohogott Krisztina asszony.) A Gyengő Józsi is csak olyan könnyű gavallér, két orosz trapperje is bizony csak arra való, hogy sebesebben elérje rajtuk a «Budapesti Közlöny» valamelyik hátulsó kolumnáját. A legnagyobb «flancz»-ot Palásthy György fejtette ki, mert az minden alkalommal más-más lovakon jött, folytonosan csereberélvén őket. Csinos, elkényeztetett úri volt, szertelen göggyében azt szokta mondogatni: «Csak egy Isten és egy Palásthy van, csakhogy az Isten három személyre oszlik.» Szóval az Isten föl van már Krisztus születése óta darabolva, de Palásthy egyben van. Erősen számot tartott a Mari kezére s úgy tekintette, hogy egy szavától függ, hanem ezzel a döntő szóval még gazdálkodott, egyelőre a «flirt»-nél maradt, csak

BARÁTNŐK.

KÉPES LAPOK.

NŐI ARCZÉP.

MÁRK LAJOS FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL. (A sokszorosítási jog a Kőnyes Kálmán társaságé.)

A sokszorosítási jog a Könyves Kálmán társaság.

La cuenca.

MÁRK LAJOS FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

ez a szép, ezt kell nyújtani, — a többi egyszerű forma.

Valóban a származás volt itt piacra állítva a jámbor Tóthék elé, hogy mint portéka óriási áron keljen el. És Tóthné tényleg a származás felé hajlott titkos terveivel, Palásthy és Klackner báró közt habozva, mert Palásthy ugyan csinosabb fiú, de Klackner báró. Igaz viszont, hogy Klackner csak német báró, holott Palásthy előkelő magyar familia. Tóth úr semmi nézetet nem nyilvánított, de ha szabad némi jelekről következtetni, legszívesebben beszélgetett vendégei közül Sipos törvényszéki elnökkel, pedig az csak fiakkereken járt ki Bontóváról és már nem is volt elég fiatal, azonfelül, azt mondják, nem nemes ember, holmi polgári Siposokból való. A széptevők néha «elefántokat» is hoztak magukkal, ezek nélkül nem megy az ilyen falusi udvarlás. A széptevőkből nem egy esetben udvarlók támadtak s így szaporodott a Mari udvara. Új alakokkal új benyomások keletkeztek s Tóthné a szerint módosította terveit, reményeit, a folytonosan változó szituációban nagyobb szórakozást és mulatságot találva, mint a leánya. A Palásthy György előkelő származása elhomályosult a központos Vente László egyik elejtett büszke szavával. Vente, a kit lőféő székelnek mondanak, de inkább hasonlít feje a békához, csak elefánt volt eddig, vagy legalább úgy tekintették (Gyengő hozta el magával néhanapján), hanem egyszer, két nappal azután, a hogy a szolgabíró ott járt, nagyban feléje fordult a Tóthné érdeklődése és figyelme. Orronverősdít játszott Marival, Vente úr buki lett, Mari pajkos volt, mint egy kis ördög, nem lehetett vele bírni, olyan komolyan és lendülettel ütögette nagy uborka orrát a kártyákkal, hogy a vér eredt meg belőle. Az Istenért, hamar egy lavoirt és vizet! Kifolyt abból vagy másfél messzely vér, úgy, hogy mindnyájan meg voltak már ijedve s ő maga is megrettent, hogy azt mondja, ez igen veszedelmes dolog a Venteknél. Hogy miért, kíváncsiskodott Tóthné, ki

szervenvelyes gyűjtője a különös családi vonásoknak.

— Mert családi betegség, még pedig halálos betegség, — felelte Vente. — Már Attila, egyik nevezetesebb ősapám is orrvérzésben halt meg, épen a lakodalmi éjszakáján. (Olyan hangon mondta, mintha még nevezetesebb Vente is lettek volna.) Azóta meg épen sok Vente pusztult el így, — kivált a megyei restaurációkon.

Az orrvérzés elállott és a Vente Laczi értéke nagyban megnőtt, mert már mindjárt a vacsoránál feljebb ültette Tóthné vagy négy terítékel, mint azelőtt.

E hívalkodó, léha társaságot találta Noszty Rekettyésen, mikor a következő héten látogatást tett. Nem volt panaszra oka, mert szívesen fogadták, nemcsak az öregek, de Mari is. Úgy szólván vele foglalkozott, neki beszélt, ő rá figyelt és kurtán bánt el a többiekkel, ha hozzája igyekeztek férdőzni. Ez különösen a Palásthy gőgjét sértette s ürügyet keresett, hogy belekössön az új vetélytársba. A vacsoránál szóba került a pozsonyi Kempelennek, a kit Tóthné még ismert kis leánya korából, a világhírű sakkozó gépe, mely I. Napoleont is megverte a sakokban. Kempelen anyai nagybátyja volt Palásthynek, de a család se tudja a világ e legesodálatosabb találmányának a titkát, az akkori fejedelmek is eleget firtatták a nagybácsit, de nem mondta meg.

— Ejh, hát ember volt benne elrejtve, pontunk, — mondá Noszty. — Nem lehet máskép.

— Vagyis ez azt jelentené, hogy a nagybátyám csaló volt?

— Én csak azt állítom, hogy élő ember volt a gépben, — felelt kitérőleg és gunyorosan, — se többet, se kevesebbet. Az ön bácsikájához semmi közöm.

Felugrott erre Palásthy, mint a hörszög.

— Én pedig nem tűröm ezt a szemtelenséget, hallja az úr.

Nyugodtan ráemelte a szemét Noszty:

— Én pedig megtanítom önt türelemre.

Mindössze ennyi feleselés történt, néma csönd lett utána, s vontatottan ment azután a társalgás, hamar szétoszlottak.

Reggel aztán párhaj volt a bontóvári Nyirjében, Noszty Ferencz átlötte a Palásthy jobb kezét, úgy, hogy harmadnapra amputálni kellett. (Most már hát Palásthy is több darabban volt.) De semmi az, hiszen a balkézrel is lehet hajtani négy lovat.

(Folytatása következik.)

MÁRK LAJOS FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSA A NEMZETI SZALONBAN.

Mikor Köves mesterhez, a tanárhoz egy fúrge kis ifjút bevitt az édesapja, hogy a művészet elemeiben oktassa, a derék mester aligha sejtette, hogy minő fényes pálya áll e fiatal művész-csemete előtt. Még alig egy negyedszázad peregetett le azóta, küzdelemmel, vágygyal, ambícióval s lázas munkával teljesen — és az egykori gyerek-ember ma fejlődése tetőpontján áll. Egyéniségét megtartva, eredeti tehetségét megőrizve, a külbehátásokat egészséges és okos módon feldolgozva, mint kiforrott művész áll előttünk ma Márk Lajos.

A színes és finom árnyalatokban gazdag magyar föld s az eredetiségben oly változatos honi élet, önkénytelenül nyújtotta mindazt, mire egy ily ötletes, temperamentumos, izmos tehetségnek szüksége volt. Páris aztán megérlelte azt, a mi benne itthon forrott.

Márk törekvésében sokban hasonlít némely legmodernebb zeneköltőhöz, ki disszonanciákat dob elénk, hogy aztán játszva nagy «verve»-vel a könnyen gördülő melódia hullámain, színes harmóniába olvasszon minden alkatrészt,

mely átsiklik gazdag érzelem-világán. A szin-szimfóniák s a gördülékeny, ritmusban gazdag dallamok, a sokféle hangszerre komponált orchesterális művek könnyű kezü, ötletes mestere ő.

Színei melegek, mélyek s a mellett a könnyen alkotó mester játszi ügyességével rögzítve, a friss érzés himporától csillogók. Érzése, gondolatvilága a körötte zajló életet gyorsan fogja fel s egyéni színezéssel tárja elénk.

A világ központja nála a nő, a színesen ragyogó, virágról-virágra szálló. Belebenn a műterembe s mint forró vérű műzsa, tele marokkal szórja a játszi, sziporkázó ötletet. S a gyors járású eszet bizton siklik a vészson s a paletta gazdag skálája egymásba olvadó árnyalatokban dúsan adja mindazt, a mit a művész érez, s a mi szavakban ki nem fejezhető.

Némely nagyobbabszabású kompozícióján modern allegóriát látunk, a mely változatosan variálja az örök igazságot: «férfi sorsa a nő». Az ifjú, ki lejön palotája lépcsőin s eléje tárul a gyönyörök kimeríthetetlen tárháza csábító, játszi szírenek képében, vagy a Hesperidák kertje, hol minden férfi párijára akad s betelhet a gyönyörrel.

Szingazdag, jól átértett, teljes technikai készséggel s a stilusnak megfelelő könnyed rajzzal megoldott érdekes művészi problémák.

Mint arcképfestő egyike a legkedveltebbeknek, alakjait mindig érdekessé s vonzóvá tudja tenni s a létkör, melyet színeivel von körülöt-tük, érdeklí, lebilincseli a nézőt. Az érdekes női szépségek könnyűkezü, ügyes interpretátora. Egy hanyag «pose»-val, ötletesen rendezett redőzettel a kevésbé érdekes arczoknak is érdekességet tud adni.

A festői mellett Márk egyéniségében nagyon értékes rajzoló tehetség is van; legfrappánsabban mint torzkép-rajzoló jelentkezik.

K—ny Ö—n.

A HALOTT KÖLTŐ KRITIKÁJA.

(Egy új, érdekes francia könyv.)

Paul Verlaine neve nem vad-idegen már a magyar publikumnak sem. Kissé megkésve eljőn lassanként hozzánk is a szegény Lelian. Ez volt az ő furcsa, gyermekes, bús, becéző neve: szegény Lelian. Koporsójánál versei miatt még egy-más fejték be a francia kritikusok. Ma már (boldog ember a halott költő) elismeri mindenki, hogy nagy, különös poéta volt. Épen most virágozik javában Párisban a Verlaine-irodalom és Verlaine-kultusz. Lehet, hogy az Idő már is túllépett a Verlaine-verseken. Lehet, hogy a Verlaine-verseket a versolvasók nem fálják már olyan mohón, mint tizenöt-husz évvel ezelőtt. Annál jobban érdeklí azonban a kíváncsi francziákat minden adatocska e hajszolt, szennyes életű, szerencsétlen nagy ember életéből. Csak a minap jelent meg egy vaskos életrajzi adattár. Verlaine egy intímusa írta az intímus Verlaineről. Sok újat nem találunk e könyvben. Katonatiszti családból származott Verlaine, töretlen hozóiban tört út az ő egyéni költészetének. Kishivatalnok is volt, újságíró is, francia nyelv-mester Angliában. Fölszállott a dicsőség olyan csúcására, hogy egyszer majdnem beválasztották az Akadémiába. De fékezhetetlen, beteg vére fűzte, kergette, csavargóvá tette. Börtönben is ült, mint Wilde Oszkár s elaljasította az alkoholt, mint egykoron Poe Edgart s egy kicsit Musset-t.

Minderről most nem szándékozunk részlete-szebben írni. De mostanában jelenik meg vagy azóta meg is jelent már Párisban, Verlaine-nek egy kiadatlan műve. Ez a mű és e mű története olyan emberi és irodalmi dokumentum, hogy minden ország litteratura-kevelői elmélkedhetnek rajta. Ezt a posthumus könyvet akkor írta Verlaine, a mikor már megléte. Verlaine is, miként annyi viharos életű irómvész, kivált a francziáknál, a vallásos menekült. Gyönyörű, a hittől mámoros, misztikus, forró, szívekbe siró versek az örök tanú a megtérésnek. Ez időben már szállása, sőt hétre kibérelt ágya se volt Verlaine-nek. Valamelyik szigorúbb szállásadója zálogot kért tőle s ő átnyújtott egy nyaláb kéziratot. Ez a kézirat fog most Párisban könyvvalakban megjelenni. A szigorú szállásadó huszonhét estendő óta hiába keresett

rú kiadót. Nem volt kiadó, a ki ki merte volna adni a könyvet, melynek címe: *Utazás Franciaországban*, írta egy francia. Most végre egy Loviot nevű amatőr-író, a ki a kéziratot az apósától kapta, kiadót szerzett a Verlaine-kéziratnak.

Hát furcsa egy utazás bizony Verlaine-nek ez az utazása. Irodalmi kritika, sőt nem is kritika, de veszekedett, véres harapás, marás. A nagy költő kegyetlenül belegázol összes író-kortársainak a gyomrába. Minden haragját, a mit a durva élet iránt érzett, mintha ebben a munkájában öntötte volna ki. Épen akkor diadalmaskodott volt Zola naturalizmusa, Daudet-ről, Maupassantról az beszéltek, hogy ezeket és ezeket keresnek a tollukkal. A Goncourt-testvérek szalonjában ünnepeket ért. Szegény, rongyos Verlaine, gyűlölt mindenkit, a kit, szerinte, olcsó siker-jómódhoz juttatott.

Hallatlanul kegyetlen dolgokat mond el hát, különösen Zoláról, kinek naturalizmusa vallásos érzéseiben is sértette Verlaine-t, a Goncourtokról és Daudet Alfonzról. És ez a véres, kegyetlen, szatirikus könyv most fog megjelenni, mikor szegény Leliannal egyetemben föld alatt pihennek azok is, kiket ez a kritika legrágóbban, legmarczangolóbban illet.

Zola Emil hamvait beszállítják a Pantheonba. Daudet szobra előtt az ellenség is megemeli kalapját. A Goncourt-testvérek nevét műveiken kívül egy általuk alapított Akadémia is őrzi. Még ő, szegény Lelian is, szobrot fog kapni nemsokára.

De a könyv mégis nagybecsű, mégis érdekes könyv. Új igazolása annak, hogy a zseni tévedhet legnagyobbat. S új igazolása annak, hogy író-kortársak nem képesek egymást meglátni és megbírálni. Az igazi talentumnak, ha szerencsétlen, joga van az igazságtalansághoz. De mégis, milyen szép volna, ha életükben tudnák szeretni egymást azok a kevesek, a kikkel okvetlenül számolnia kell az úgynevezett utókornak.

Diósadi.

EGY FÁRADHATATLAN HÖLGY.

Grúz Albertnérol.

A legmagyarabb leánynevelő-intézetet, a magyar gazdszázados országos egyesületének czinkotái intézetét — képbén és írásban — a mult hetekben mutatta be a «Vasárnapi Ujság». Ebből az ismertetésből azonban kimaradt az intézetnek egyik vezető hölgye, Grúz Albertné. A ki ismerős a Magyar Gazdszázadosok Egyesületének dolgaival, tudja mit jelent ez a név ott. Grúzné úgyszólván éltető lelke, mozgató ereje az egyesületnek, a mennyiben ő buzgókodik leginkább a vigalmi bizottságban. A vigalmi bizottság szerzi ugyanis a nervus rerum gerendarum-ot. Vagy legalább is nagy részét. Óriási agilitás, páratlan energia, nagy rábeszélő képesség kell arra a tisztségre, a melyet Grúz Albertné magára vállalt s olyan fényesen tölt be. Csak a ki ismeri a fővárosi társaság szét-húzó elemeit, ezerféle izlését, az tudja kellőképen méltányolni Grúzné működését. Mennyi jövés-menés, beszéd, kérés, taktika kell egy ünneplő sikerhez! Egy-egy olyan sikerhez, a minő «Az élő sakk», meg a nagy «vadász-ünnepe» voltak. De Grúzné buzgalma, fáradozása nem ismer határt és mindig diadalra juttatja eszméit, keresztül viszi terveit.

Gróf Baththyány Gézané, a kitűnő védnök méltányolja is. Ha nehéz feladatokat kell megoldani, mindig Grúznét küldi a harczba, a ki mindig diadalra is viszi a zászlót. Az idén, svájci időzése alkalmával sem pihent. Egyre irt, levelezett, dolgozott kedves egylete javára Grúzné, azért késett el saját arcképének a beküldésével is, a melyet pedig még július havában sürgettek tőle lapunk számára.

KATONA HISTÓRIÁK.

Egy újságíró följegyzései.

Elbeszélés. — Írta Szebenyei József.

Van két mesém. Két katona-história. Borzalmas két történet, de nem csoda, hisz katonáról szól. A katona-históriák pedig ha még oly vidámak is, van bennük mindig valami tragikum.

GRÚZ ALBERTNÉ.

Az egyik historiam itt történt Magyarországon. És ez nem mese, hanem megtörtént valóság. A másik pedig túl az óceánon, Amerikában. És hogy úgy történt, arról is kezeskedem. Ott voltam és tudok róla.

I.

A minap meghalt Balogh ezredes. Soha szebb temetést nem láttam. Sirtak még a tábornokok is. Jó ember lehetett. Mivelhogy meghalt Balogh ezredes, tehát elmesélhetem a mi menésüket. Van egy közös mesénk Balogh ezredessel. Három tudtuk csak: ő, én, meg a felesége, a méltóságos asszony.

A méltóságos asszonynak azonban passzív szerepe volt csak a dologban. Ő csak tudott róla. Egyéb semmi.

Évekkel ezelőtt esett meg az eset. Ifjú riportert legény voltam egy vidéki napilapnál. Egy szép napon meghalt egy huszárkapitány. Úgy hívták Turák. Kivette a fiókból a revolvert és agyonlőtte magát. Az ilyen huszárkapitány nem sokat tekerőrázik. Úgy élt vagy tíz-tizenöt évig, mint egy mágus. Kártyázott, nyargalt, udvarolt. Pertu cimborája volt minden úrnak és a fiakkerekek előtt nagy volt a respektusa. Úr volt és huszár. Szóval az agyonlőtte magát. Megírtam az újságban. Persze szomorú szívvel, fényesen színezve. Aztán eltemették. Szépen temették el. Mint a minap Balogh ezredest. Kívonult egy diszszázad, doboltak, trombitáltak. Ezt is megírtam szívet facsaró szomorúsággal. «Katonát temettek. Délczag, huszáros, daliás magyar katonát.»

Másnap már el is felejtettem, a hogy megírtam mindent és másnap elfelejtjük. Jön új szenzáció. Meghal egy püspök vagy valaki és

akkor vége a huszár-tragédiáknak. Minden nap egy-egy más, új tragédiát élünk át. Megírjuk és elfeledjük. Egy hét múlva már azt se tudtam, hogy élt valaha Turák kapitány úr, mikor egy levelet hoztak. Így szólt:

Tisztelt Uram! Bocsásson meg, hogy nem személyesen kerestem fel. Igen fontos közlendőim volnának. Legyen szíves, látogasson meg holnap délben. Hálára kötelezi Balogh kapitányt.

Nem tudtam, ki az a Balogh kapitány. Soha hallottam a nevét, soha láttam. Mit akarhat? Azért elvitt a riportert kíváncsiság. Egy megdöbent negyven év körüli tiszt és egy spádt asszony fogadott. A másik szobában gyerekek veszekedtek.

— Bocsásson meg, hogy ide fásasztottam. Az elkeseredés, a boszúvágy meg az igazság készített. Tessék helyet foglalni, parancsoljon rágyújtani.

Helyet foglaltam, rágyújtottam és hallgattam. Vártam a spádt asszonyt és az ijedt katonát.

— Először kérem a szavát, hogy nem árul el, hogy a mit hall, azt nem én tölem hallotta. — A szavamat adom.

— Nem tudom, meg fog-e érteni, indokolt-nak találja-e az eljárásomat. De mindegy. Önök elparentálták a minap Turák kapitányt. Szépen elparentálták. Hogy ilyen úr volt, hogy olyan úr volt. S ilyen nemes, olyan nemes. Nos ez nem igaz! Ez hazugság. Az egy beestelen hiéna, az egy bitang sikkasztó, gazember volt. Bocsásson meg a felindulásomért, de engem nagyon közelről érint a dolog. Az az ember kezelő tiszt volt az ezredben. Az ezredes meg én, továbbá még egy kapitány voltunk a felügyelő bizottságban. Százezer forintot sikkasztott, hamisított nyugtákkal igazolta a fizetéseket és most azt nekünk kell megtéríteni. A vagyonom ráment. Még öt ezer forintért kezeze is voltam váltókon. Tudja ön mi az? Soha színházba se mentünk, kávéházba se jártam, hogy a gyermekeimet fel tudjam nevelni. Tudja ön mi az? Mindenem ráment. A feleségem vagyona, az én vagyonom. Ezt a butort is elviszik maholnap. És ezt ő csinálta, az a nemes, az az úr, az a kitűnő katona, a beestelen gazember.

Az asszony csendesen sírdogált, az ember homlokáról a verejték csurgott, én meg ültem némán és néztem őket. Egyszer egy halott embert boncoztak előttem. Az tett rám ilyen hatást. Aztán lecsillapodott és elmondta a részleteket. Hogy mennyit lopott a zabor, a szénán, a liszten, hogy mennyit sikkasztott az élelmezés körül, hogy melyik tiszt mennyivel kezeskedett érte váltókon, szóval riport szempontból mindenre nézve kihallgattam. Aztán megjelent a czikk. Ilyen címekkel: «Az öngyilkos százados bűnei.» — Százezer forintot sikkasztott. — Romlásba döntött tisztikar. Szédületes szenzáció volt. A társaság kedvence, a becézett, daliás huszár, közönséges sikkasztó.

Este megjelent a szerkesztőségben két katona-

A RÁKÓCZI-SZOBOR LELEPLEZÉSE MAROSVÁSÁRHELYEN.

KÖNYVES TÓTH KÁLMÁN BESZÉDET MOND DIÓSZEGI ÉS FAZEKAS SÍRJÁNÁL.

tiszt. Indiszkréczió történt, az ezred hirve, nagy levertség mindenütt, ki adta az adatokat?

— Sajnálom, az titok.
— Csak katonatiszt lehetett.
— Sajnálom.
— Az ezredes úr kéri az urakat, mondják meg, ki volt az.

— Sajnálom. Ha van katonatiszti becsület, akkor lehet újságírói becsület is. Hát ez az, a mi tiltja. Sajnálom. Nem lehet.

— De uram, az ezredes előtt minden tiszt gyanús. Rettenetes helyzetben vagyunk. Meg kell tudnunk minden áron. Nem sajnálnék — ezt már sügták — egy pár ezer forintot összerakni.

Egy pár ezer forint egy pénz volt akkor is, most is. De azért szó nélkül fölkeltem és minden további nélkül bementem a másik szobába. A szolgáló izentem ki nekik, hogy vége a kihallgatásnak.

Aztán hallottam, hogy az ezredes maga köré gyűjtötte az összes tiszteket és így szólt hozzájuk:

— Uram, önök között van egy ember, a ki az újságíróknak elárulta azt a dolgot. Ha abban az emberben annyi becsület van, mint egy csirkében, akkor lépjen elő!

Úgy látszik, nem volt benne annyi becsület, mert nem lépett elő.

A mi most következik, az három évvel később történt. Úgy esett, hogy berukkoltam gyakorlatra és valami kis késedelmet szenvedett a berukkolásom, a miért engem meg kellett büntetni. Elvittek a zászlóalj-parancsnok úr elé. Beállították a szobába és jelentkeztem. Balogh őrnagy úr állt előttem. Végignézett rajtam, mély megvetéssel, aztán így szólt:

— Maga újságíró, ugy-e? Hát nem tudja, hogy a katonaságnál a pontosság a fő? Nyolcz napi szobaáristomot kap. Érti! Abtretien!

Most halt meg szegény Balogh ezredes. Mint ezredparancsnok. Pedig, ha én akartam volna, hát még kapitány korában meghalt volna, vagy legalább is mint kapitány halt volna meg.

II.

Ez a mese a west-pointi kadét meséje. Előbb elmondom, mi az a West-Point. Amerikában, a Hudson partján épült óriási méretű katonai nevelő intézet. A világ legnagyobb és legjobb katonai iskolája. Amerika legzsensialisabb, legszébb, legegészségesebb ifjai vannak itt ötszáz. És ennek is megvan az oka, mert a west-pointi iskolaparancsnok minden esztendőben átíratokat küld az összes középiskolák igazgatóihoz, hogy ajánljon neki minden igazgató három érettségire készülő diákot. A három legkiválóbb diákot az iskolában. Azt a hármát, a kik erkölcsök, tehetség, egészség és férfias karakter dolgában a legkiváló.

Az Egyesült-Államnak harminckilenc álla-

mában, a nyolczvan millió ember részére, van körülbelül ötezer ilyen középiskola. Az ötezer középiskolának van tizenötezer ilyen legjobb, legerkölcsösebb, legzsensialisabb tanulója. Ezeket ajánlják a west-pointi parancsnoknak. Mert minden iskolás fiúnak az az ambíciója, az élete álma, reménye, hogy ő west-pointi növendék lehessen 18 éves korában. A tizenötezer közül a parancsnok kiválaszt százhuszonöt legeslegjobbát, az amerikai fiatalok színe-javát, csupa Napoleon-növendéket, a kik aztán négy esztendő töltenek a katonaiskolában. Itt kapnak — már mint növendékek, évi 500 dollár fizetést, inast, ruhát, ellátást, még pedig hercegi ellátást. És ezek lesznek az amerikai hadsereg tisztjei. Ugyanilyen alapon van New-Orleansban egy tengerész akadémia, a hol a tengeri haderőnek szállítanak tiszteket, a tanáraik a világ legnagyobb angol tudós tanárai. Mert ha például hire megy, hogy Londonban van egy nagytehetségű kémia-tanár, akkor az amerikai kormány annyit fizet neki, a mennyit az kérni tud, húsz-harmincz, ötvenezer dollár, — a mennyit akar — csak hogy West-pointba menjen. És minden évben kijön onnan százhuszonöt hadnagy, csupa férfi, ambíció, erő és tudomány.

Egy ilyen hadnagyról szól a történet. Curdynak hívták. Mikor 1898-ban — épen júniusban — kitört a spanyol-amerikai háború, Curdy is a

végzett növendékek közt volt és hirtelen beosztották Mc Cormick ezredes alá, a kinek az volt a feladata, hogy Cuba szigetére menjen az ezredével és Cienfuegosig törtesse előre. Ez a város Cuba másik oldalán jelentős kikötő. Rendben ki is szálltak egy nyugati ponton és megindult a menet. A czél az volt, hogy együtt operáljon az ezred Gomez táborok hadtestével, a kinek cubai felkelőkből volt egy rongyos gáberilla hada és valahol a sziget közepén táborozott. Az ezredes tudta is, hogy hol.

Három napi mars után az előőrsök jelentették, hogy két órányira az országot menten elterülő erdőben van a szövetséges cubai sereg. — Rendben van, mondta az ezredes és marsolt tovább. Egy óra múlva puskaropogást hallottak az erdő felől és az előőrsök nem jöttek jelenteni semmit.

— Aha, üdvlövések, — mondta az ezredes és marsolt tovább.

Curdy hadnagynak azonban gyanus volt a dolog. Jelentette az ezredesnek.

— Ellenség lesz az, jelentem alásan. Az előőrsök azért nem jöttek vissza, mert előlötték őket. Az ezredes rövidesen letorkolta.

Curdy hadnagy azonban még nagyon fiatal volt és hitt a szimatjában. Hátra ment a századához és intett vagy harmincz embernek, a kik egy szakaszban lépkedtek hátul és se szó, se beszéd, futó lépésben rohantak be az erdőbe. Az erdő szélén, vagy ötven yardnyira benn a fák közt rohantak előre, hogy az ezred elé kerüljenek. Mikor odaértek, a hol az előbb puskaropogás hallatszott, láttak az erdő szélén a bokrokban lesben feküdni vagy három század spanyol katonát. Az előőrsök pedig ott feküdtek az úton halva. Curdy hadnagy rémes golyózapot eresztett rájuk az ő harmincz emberével és egy pillanat alatt kizárta őket az erdőből, egyenesen a marsoló amerikai ezred karjaiba.

Elfogták valamennyit. Curdy hadnagy megmentett legalább ötszáz életet. Mert valószínű hogy a jól elbújt spanyolok lelővöldöztek volna egy szálig a tömött sorban marsoló ezredet, a mely észrevétlen húsz lépésnyire marsolt el mellettük.

Curdy hadnagy azonban parancs ellen vétett, önkényesen járt el, megszegte a legelembb katonai kötelességet, tehát a hadi-törvényték elé állították. Curdy hadnagy elismerte, hogy vétkezett. Ellenszegült a parancsnokának, hadmíveltetet hajtott végre, a mihez se joga, se parancsa nem volt, sőt mi több, egy parancs alatt álló csapatot is magával vitt, az ezredesének az intenczióit megbolygatta. Háborúban pedig az ilyesmit halállal büntetik. Nehogy valaki az amerikai zsoldos sereget komolyan ne vegye, Curdy hadnagyot halálra is ítélték, egyben fölterjesztették kítüntetésre. A kítüntetés nem kapta meg, de kegyelmet kapott. Nem lőtték agyon, csak kiküldték a Fülöp-szigetekre később és talán még most is él, ha meg nem halt.

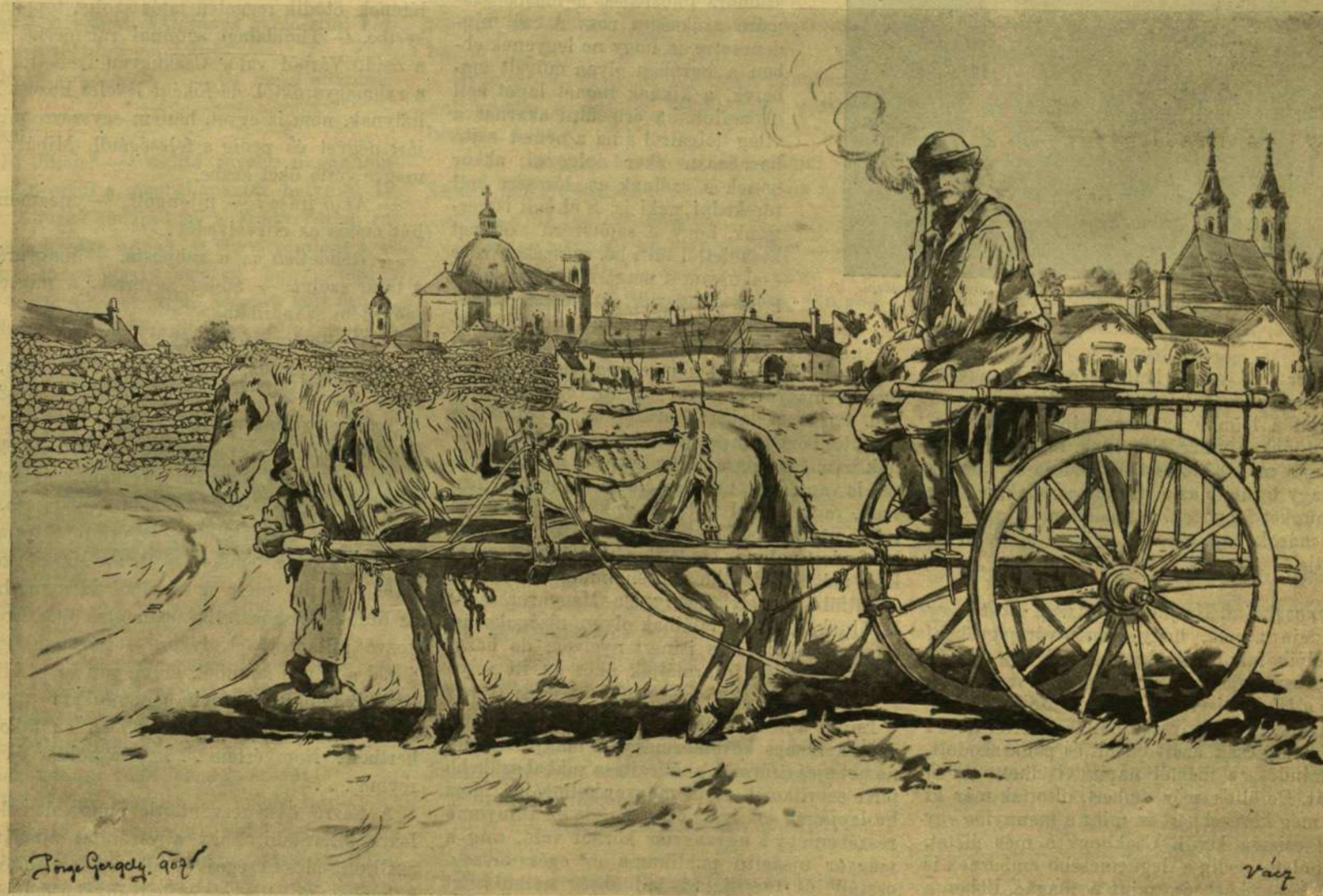
A DIÓSZEGI ÉS FAZEKAS EMLÉKÉRE EMELT SZOBOR A DEBRECENI FÜVÉSZKERTBEN.

A HÉTRŐL.

Bor-razzia. Budapestén a héten nagy razziát rendeztek. Egy bizottság sorra járta a vendéglőket, sorra vizitálta a pinczéket és sorra vallatta a hordókat. Kóstolót vittek valamennyinek a tartalmából, de nem azért, hogy megkóstolják, hanem, hogy — kifaggassák: nincs-e benne olyasmi, a mi csak olyan, mint ha bor lenne, de azért nem bor. Kíváncsian várjuk a vegyvizsgálat eredményét. Őszintén óhajtuk, hogy minél sikertelenebb legyen. A híres pécsi eset annak idején úgyis alaposan elvizezte a magyar bor híret az egész világon. Az ember szinte megbánta, hogy ez a turpisság kiderült, mert ellenségeink iszonyatosan kihasználják és Velenceze nem olyan hírhedt a hamis pénzről, mint a milyen borhamisító híret költöttek egész Magyarországnak. Pedig tudvaló dolog, hogy a hol bor terem, mindenütt többet adnak el, mint a mennyit leszüretelnek. Csak déli Franciaországra kell gondolnunk. Ott jó-

— Akármennyit hamisítanak és akármilyen ügyesen hamisítanak, a leghamisabb mindig — a valódi bor marad!

A sztrájkoló király. Heteken át követelte Belgium lázongó népe a világ legvidámabb uralkodójától, Lipót királytól, hogy térjen haza: Lipót király csak akkor volt hajlandó teljesíteni ezt a kívánságot, mikor olyan vendégek érkeztek Brüsszelbe, a kiket igazán kénytelen kötelesség volt fogadnia. Azok a követek, a kik az új norvég király trónralépését jelentették neki. De akkor is kijelentette, hogy csak addig marad a fővárosában, míg ezekkel az urakkal elvégzi a dolgát. Pedig épen ez a követség egy igen tanulságos esetet juttathatott az eszébe a sztrájkoló fejedelmek. Egy másik királyt, a kit szintén hasztalan hívtak haza a palotájába az alattvalói, míg végre is elunták a várakozást és odaadták a palotát másnak. Annak a Hakon királynak, a ki most követeket küldött Brüsszelbe. Lesz-e fogadtatja ennek a mementónak,

VÁCZI TALYIGÁS. — Főrgy Gergely rajza.

formán egyebet se termelnek, mint bort. Mért földnyi területeken száguld át a gyorsvonat és órákon át egyebet nem lát a szem, mint szőlőt. És ebben az országban, a hol hektoliterenként három-négy frankért vesztegetik a vastag vörös bort, egy forradalmi mozgalomnak kellett követelnie energikusabb rendszabályokat a borhamisítás ellen. A bort tehát még ott is hamisítják, a hol annyi terem, hogy nem tudnak mit csinálni vele. Egy francia közgazdasági író, Poullet egyenesen lélektanilag magyarázatát keresi ennek a gazdasági argumentumokkal nehezen megvilágítható jelenségnek. Azt mondja: az emberben a materiális élet minden területén szinte leküzdhetetlen erővel nyilatkozik meg a vágy, hogy konkuráljon a természettel. A mit tehát Rákhy szerkesztő a *Három testőr*-ben Pollacsek I. Tamásról mond, hogy: emancipálni akarja a bortermetést az időjárás szezeleyei alól — több, mint gúnyos elmésség. Valami komoly valóság is lappang benne. De ha már bele is kell törődnünk abba, hogy mindig és mindenütt fognak akadni emberek, a kik «konkurálnak a természettel» valami vigasztalót találhatunk egy öreg filozófus mondásában, a ki így szólt:

a melyet a véletlen adresszált az öreg belga király címére: majd elvállik. De mindenesetre érdekes látvány: egy ország és egy király, a kik egész nyíltan — nem háborúban — hanem haragban vannak egymással. Belgium népe lázadzik, a király pedig azzal felel, hogy hátat fordít és idegen helyen éli világát. Az embernek eszébe jut az anekdóta az egyszerű vidám úrról, a ki már harmadnapja ült a koreszmában, mikor a barátja rászólt:

— Menj már haza, hiszen a feleséged ki fog dobni!

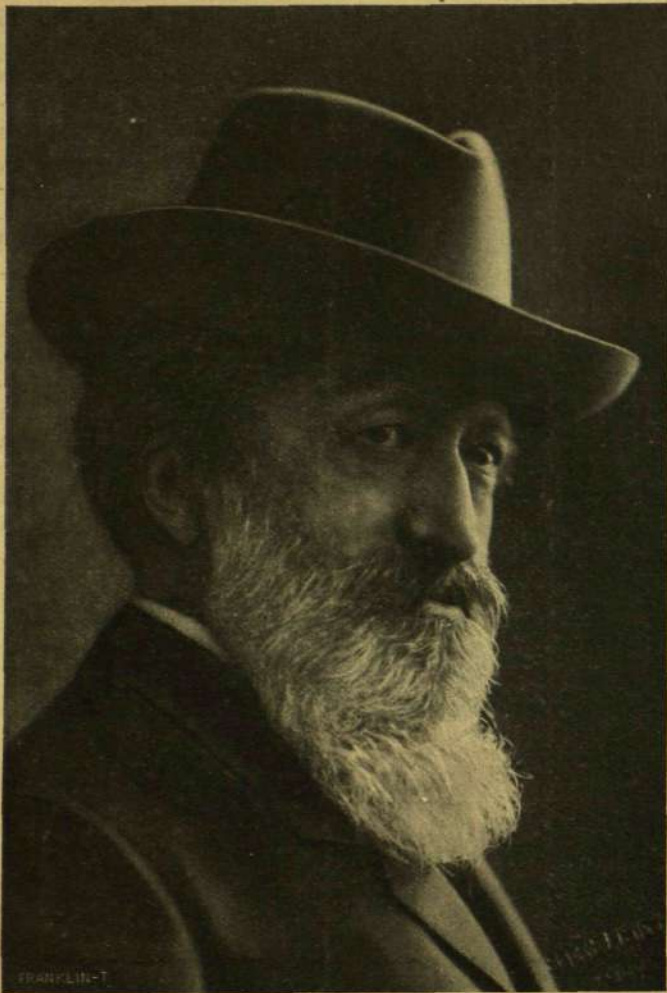
— Ha ki fog dobni, akkor — minek menjek haza?

Annyi áll, hogy Belgiumban nem valami rajongó szeretettel gondolnak a királyukra és valószínű, hogy Lipót király is ismeri Szokratesnek ezt a mondását:

— Nem bánom, ha szídnak, azt se bánom, ha megvernek: a fő az, hogy — ne legyek ottan.

A borzalom színháza. Páris város rendőrfőnökének, Lepine úrnak tavaly szigorú rendelettel kellett elkergetnie a világ fővárosának

előkelő hölgyeit a Morgue környékéről. A szomorú kis lapos ház körül ott a Notre Dame templom mögött állandóan egész sereg hintó meg automobil ácsorgott, bent pedig, a világ leggyászosabb helyén, a senki halottainak jeges tetemei előtt suhogó selyemruhás dámák sokadalma korbácsoltatta beteg idegeit a borzalom rémeivel. Be kellett csukni a Morgue kapuit, hogy vége vetődjék ennek a gyalázatos divatnak. — Ugyancsak Párisban, a Montmartre lejtőjén, az éjszakai Páris katlanában a Boulevard de Clichyn van egy úgynevezett cabaret. A *Néant*... Itt koporsókon ülve söröznek az emberek és a látványosság, a mivel szórakoztatják őket — az emberi enyészetet folyamatosan képe. A legmaróbb borzalom, a mi föl kell, hogy zaklassa a legeltompultabb idegeket is. És ez a tanya is ép úgy zsufolva van minden este, a hogyan tele volt «publikummal» a Morgue minden délelőtt. — Most a párisi színházak tavalyi szezonjának eredményeiről számolván be a párisi újságok, a statisztikájuk elmondja,

VEIGELSBERG LEÓ.

Siraliskó fényképe.

Az ember tele van a kellemesnek, a jónak és a jólesőnek vágyával és mégis csodálatos vonzó ereje van a lelkére az iszonyatosnak, a megdöbbentőnek, a veszedelmesnek, mihielyt mindentől saját magát biztonságban tudja és mindeztől nagy területe az a spekuláczió, a mely a bennünket fenyegető veszedelmétől való irtózatot a mások bajában való gyönyörködéstől elválasztja.

Kilencz forint. Ha jól emlékszem, most négy esztendeje annak, hogy Bihar vármegyében, valamelyik falu határában egy cigány megölt egy parasztembert — egy pár új eszmiért, a mit ez a lábán viselt. A cigányt Rojka Józsefnek hívták. A törvényszék halálra ítélte. Rojka József pedig csak azért búslult és panaszkodott, mert mindössze másfél napig viselhetette az új eszmiát. De ők már embert, oltottak már ki életet még kevesebbért is, mint a mennyibe egy pár új eszma kerül. Csak hogy a más életét. A más élete pedig a legnemesebb embernek is sokkal kevesebbet ér, mint a magáé. Ebben a tekintetben is áll az, a mit Arany János mond:

Kivánsz nagy nyeresémet? ezt halld meg, úzér: Ha kergeted a hasznocska szagát: Végy embert, oly áron, a mennyit megér; És add el, a mennyire tartja magát.

Ezt a mondást, illetve az igazát át lehet vinni az emberi élet értékére és minden ép érzékű ember csak azt kívánhatja: legyen is az élet minden ember számára kedves, kívánatos és megfizethetetlen. Egy társadalom boldogságának mértékmutatója: az élet szeretete. Ezért megdöbbentő a szegény Oszterling József esete, a kit a héten átszúrta szívvel találtak az utcán egy gázlámpa oszlop tövében. Maga ölte meg magát, mert elloptak tőle kilencz forintot. Micsoda galád végzet vezetése a tolvaj kezét, a ki éppen ennek a szegény embernek a zsebében kereste a zsákmányt és micsoda nyomorult végzete lehetett ennek a boldogtalan áldozatnak, a ki maga se becsülte többre az élete értékét kilencz forintnál! Mindnyájan vergődünk, küzdünk valamely ideáljért az életnek és a boldogulásnak, de micsoda sorsa lehetett annak az embernek, a ki számára az életnek, a küzdelemnek minden célja és minden eszménye kitelt kilencz forintból, a mit elvesztvé, lelkében élete csodjái érezte és minden további harcát fólodott. Pedig ez is egy ember volt, ennek is volt gyermekora, volt ifjúsága,

bizonyára voltak reményei, vágyai, ábrándjai és álmái valamikor, míg végezetül úgy meg tudott alkudni a sorssal, hogy beérte volna kilencz forinttal: És a sors még ezt is sokallotta, még ezt is elszedte tőle. Hát hol a böles, a ki megmondja nekünk: mi és mennyi az, a mihez jogunk van és a mennyivel be kell érünk ezen a földön?

VEIGELSBERG LEÓ.

1846—1907.

A magyarországi német sajtónak az a sajtóságos feladat jutott, hogy napról-napra, erőinek megfeszítésével dolgozzék a saját maga fölöllegessé tételén. Ez az öngyilkos szerep az egyedüli melegsége, mert létezése kelletlen dolog annak is, a ki nem olvas, annak is, a ki olvas német lapot. Az első számára fölölleges, a másik számára szükséges rossz. A cziel mindenestre az, hogy ne legyenek ebben a hazában olyan művelt emberek, a kiknek német lapot kell olvasniuk, ha értesülni akarnak a világ dolgairól s ha a német sajtó hazafiásan akar dolgozni, akkor ennek a czielnek az elérésére kell törekedni neki is. S el kell ismerünk, hogy e sajtószerű szerepet becsülettel tölti be, egészében véve csakugyan a maga fölöllegessé tételén dolgozik. A német lapok, kivéve a külön szempont alá eső erdélyi szász lapokat, nem csí-

nálnak külön német nemzetiségű politikát, hanem a magyar sajtóval együtt, egy szellemben, közös czielokért harcolnak s csak éppen az különbözteti meg őket, hogy németül vannak írva. S a mi a dolog így van, addig szükség is van rájuk, mert az a sok magyarul nem tudó, vagy rosszul tudó hazánkfia nélkülük rá lenne utalva a bécsi lapokra s ezek, bármennyire hű fia lett volna is eredetileg hazájának, lassanként mégis csak elidegenítenék nagyobb részét. A külföldi emberek pedig, ha Magyarországra kerülnek, legalább találnak olyan ujságokat is, a melyek előtűnik ismert nyelven, de hazafiás szellemben informálják őket az itt folyó életről.

Ennek a helyzetnek azonban van egy nem éppen kellemes következménye a magyarországi német ujságíróra: a publicitása sokkal szűkebb térre szorítkozik, mint magyar kollegájáé. Mert ha lapjának sok is az olvasója, de ez túlnyomó részében egy s ugyanazon körből való, míg a magyar ujságíró publikuma az egész ország, osztály és társadalmi különbség nélkül. Ezt érezhették még az olyan első rendű publicisták is, mint pl. Falk Miksa, a kinek szava nagy súlylyal esett mindig a politika mérlegébe, de a nagyközönség csak annyiban vett róla tudomást, a mennyiben a magyar lapok is foglalkoztak egy-egy cikkével. Van nem egy ujságíró társunk, a kit politikusok, hírlapírók igen sokra becsülnék, a ki ha magyarul írna, talán országos névre tehetne szert, a magyar olvasó közönség nagy tömegei azonban azt se tudják róla, hogy a világon van.

Alapjában véve ilyen volt Veigelsberg Leó is, a kinek öngyilkossága olyan nagy részvételt keltett a legutóbbi napokban. Kétségkívül egyike volt a legműveltebb, legélesebb judiciumu és írói forma dolgában is legművészebb publicistáinknak, lapjának, a «Pester Lloyd»-nak olvasó közönségét az ő cziikkei irányították, a politika kapacitásai nagy figyelemmel hallgattak rá, — de a közélet s a sajtó belsőbb részletdolgaiival nem ismerős közönség között ezeken és ezeken akadtak olyanok, a kik most, halála alkalmával hallották először a nevét. Pedig csakugyan értékes elme volt s a magyar politikai törekvéseknek nagy szolgálatokat tett. Egyéniség volt, a ki a maga útjain járt, maga alkotta meg cziikkeinek formáit, nem kész formák után dolgozott. Tudása pedig annyi volt, mint nagyon kevés más magyar publicistának

s bár műveltsége teljesen német volt, élénk érzék élt benne a magyarság érdekei iránt. Felfogása, gondolkodásának iránya, a politikai iskola, a melyben nevelkedett, a régi szabad- elvűpárt szolgálatába hajította, de nem volt merev pártember s megtartotta ítéletének önállóságát. S mivel az ő lapja az, a melyből leginkább szerzik magyar dolgokról való ismereteiket azok a külföldiek, a kik e tekintetben nem érik be a hazájuk lapjainak többnyire torzított tudósításaival, — szerencsének mondhatjuk, hogy érdekeinket ezek előtt oly meggyőző szavú író képviselte, mint Veigelsberg Leó volt. Német tollával tehát nagy szolgálatokat tett a magyar ügynek, s így elvesztése csakugyan vesztesége a magyarságnak.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta PEKÁR GYULA.

És Margit megsegítette őt. Zareyma távollétének ötödik reggelén tatár szolgáló toppant a kertbe. — Tholdalagi azonnal ráismert, hogy a Zsidó Várból való. Csakugyan izennel jött a rabmagyaroktól, de főként levelet hozott Mihálynak, nem is egyet, hanem egyszerre mindjárt négyet és pedig a feleségétől. Mihály remegve vette őket kézbe.

— Az ő írása! — ujjongott, — megmented hát mégis az eltévelyedőt!

— Rendetlen ez a rabposta, — magyarázta a tatár szolgáló, — addig heverték, a míg csak meg nem szaporodtak.

— Csakhogy itt vannak!

— Hadd lássuk, — érdeklődött Hasszán, — jön-e már végre az a váltásdíj? A felséges Nureddin Szultán nagyon várja!

A tatárok magára hagyták s Mihály kapkodva tépte fel a drága irásokat. Telhetetlen gyönyörűséggel olvasta őket össze-vissza, és bizony első percze alig is értett ő valamit belőlük. Csak a betűket nézte: a Margit kezét látta bennük, mely a távollól idenyúl, hogy az ördögi kárhozattól megmentse őt. Csodálkozva pillantott fel olykor, — ime, csakugyan ébred a bűnös álomból, ébren van már! Hitetlenkedve simította végig a homlokát:

— Mi történt velem itt ebben az átkozott kertben? Nem értem... Az a holdas éj, Zareyma...

A névre összerendezte, de elég volt a levelekre pillantani, hogy a varázslat újból tova szálljon. Messzeséges távolba sodortatott tőle a hercegnő képe, egyre halványabb délilábbá lett, melynek immár nyugodtan nézhetett a szemébe. Szemébe is nézett ő, s ime, nem hallotta többé kisértő szavát! Kiállotta a próbát. Boldogan gondolta el:

— Mese volt... szó se igaz az egészből. Nincs többet hatalmad felettem!

Most már nyugodalmasabban vehette sorra a leveleket, és pedig dátum szerint. Könnyű szökött a szemébe. Sorról-sorra a legbensőbb gyöngédség áradt belőlük. «Édes jó uram, — irta Margit, — éjjel és nappal szüntelen csak a te drága személyed vagyon az elmémben! Véled szenvedek; siralmaiddal fekszem, siralmaiddal ébredek, és ha a Mindenható beteg reményességemet nem ápolná, véle sorvadnék én azzal a haló hittel. Am az én szívem mindennap újul, — minden reggel a mi gőrgényi tavaszunk virul ki benne, melyen te, emlékszel-e, szivedben örökre feljegyeztél. Nincs az én árva életemnek más napja rajtad kívül, és oly igen messze pogányságból fényeskedel te nékem! Meg ne fogyatkozzék irántam hűséged melege, mert tőled távol amúgy is sötétben dermedek és élve is halok én. De hiszem, jöttöddel kelni

fog a nap, virrad újra, s az én örömöm pálmája is felvirágozik. Jánoskád hívogat, hallod-e a szavát? Ez az első, a mire kis tatár-árvámat megtanítottam, tudja már: «apám uram, jöj-jön már haza abból a rabságból.» És mire megjössz, drága uram, akkorra tudni fogja ő a mondóka párját is, azt, hogy: «Isten hozta, apám uram, kis anyám gyönyörűségére!...»

Tholdalagi két kezébe temette a fejét.
— És ezt az asszonyt akartam én oly galádul megosolni? — mormogta elborult arcuzal, — egyetlenem te, megbocsáthatsz-e nekem?

Nőtt a Margit alakja, egyre fenségesebbé lett előtte. Mért is nem lehet most otthon, hogy bűnbánóan eleje borulhatna!... Hát még mikor a levelekben felesége küzdelmeihez ért. Szegény asszony, mit szenved, mit kínlódik, hogy azt az ő váltásdíját összeszedhesse! Megható részletek voltak ezek.

— S ezalatt én azzal a másikkal enyelegtem...

Megutálta magát. Valóságos gyűlölettel kezdett a hercegnőre gondolni.

— Poklok küldötte... És majd eltántorított!

Felkelt.
— El innen! — szötte tovább a gondolatait, — el erről a megbabonázott helyről! De hová? Visszakérezkedem a Zsidó Várba, inkább sanyilódóm annak a vizes tömlőcében. Kemény János ugys izenteti, hogy szegény Péter sógor a végét járja. Látnom kell őt... Margitom bátyja! Uram Isten, alig merek a szeme elé kerülni...

Sokféle tanakodással soká háborgott így magában. Hogy vigasztalódjék kicsit, újból a drága levelekhez fordult. És fel is üdült tőlük. Olyan volt az, mintha Margitját érezte volna oldalán, — boldog látomány: felesége ül mellette a kis Jánoskával! Kezet kézben tartva, szerelmetesen beszélgetnek, mint régen. Elnézi őt, — beh szép is az ő Margitja! Feje kissé félre billen, az ő vállára hajlik; aranylánc csillan a nyakában.

— Az én aranyzívecském lóg rajta, — álmódzott Mihály, — az a mi szerelmünk talizmánja. Bizonyosan annak az ereje mentett meg most is! Ugy-e Margitom?

Szinte hallani vélte felesége szavát:
— Mihályom, szeretsz hát mégis, ugy-e?

— Szeretlek, — ujjong Tholdalagi, — ime, tied vagyok újra! Tied egész szívből. A felleg elvonult, napsugár az én életem ismét. Tudok már imádkozni is megint! Halljad: Uram Isten add meg, hogy az én Margitom mentől hamarabb küldhesse már azt a váltásdíját!

Hasszán szava riasztotta észre:

— No, jön-e már az a váltásdíj? Sürges-sed, annyit mondom! Azt hiszed te, örökké itt hizlalunk ebben a hercegi kertben?

Ép kapóra jött Mihálynak ez a kirohanás. Daczosan vágott vissza:

— Hát ne hizlaljatok itt, bánom is én! Vigyetek vissza a Zsidó Vár tömlőcésébe, — én magam kérlek rá.

A tatárok nagyot néztek.
— Bolond ez a magyar mirza. Meggondolod te még ezt!

XXVII.

Warkochy levele.

Annai benső harc után Mihály az éjjel végre ismét nyugodtan alhatott. Szépet álmodott, — Koronán volt ismét hűséges Margitjánál s az ősi fészekben fiát ölelhetette. Napfényes boldognak látta maga előtt a jövőt.

A hogy kiment a kertbe, hogy serényen mun-

kába álljon, fanyar mosolylyal Hasszán került elejébe:

— No, mirza, meggondoltad-e már, — vissza-megy-e a Zsidó Vár tömlőcésébe?
— Vissza! — toppantott Mihály türelmetlenül, — vissza, és pedig inkább ma, mint holnap! Hasszán a fejét csóválta:

— De kötőd az ebet a karóhoz!... Egyéb-iránt levelet kaptál ma is. Fontos lehet, mert az ország postájával jött, — itt van.

A főporkoláb sarkon fordult s Tholdalagi meglepetten bámúlt a nagyobb formátumú, súlyos levélre. Nem ismerte az írást, nem a Margit kezeirása, — ugyan ki a manó ir ilyen ferdén? A pecsét is olyan furcsán van elkeverve rajta... Végre feltépte: gondosan papírba csavart valami esett le belőle a földre. Utána kapott, — kigöngyöl, hát egy finom szemü aranylánc siklik a tenyerébe.

— Az aranyzívecsko! — tört ki örömmel, s az első érzés hatása alatt boldogan emelte ajkaihoz, — a Margit aranyzívecskéje! Ép tegnap emlegettem s ime, máris viszontlát-hatom...

Gyönyörrel nézegette. Egyszerre azonban elhalt arcán a mosoly. Fergeteként szállt fel benne a kétség.

— De hát hogy kerül ez ide hozzám, — ki küldi? Margit küldené vissza, — csak nem?!

Fojtogatni kezdte valami.

— Ezer ördög, — mi történt otthon?

Mint a kit villám ér, rázkódott össze.

— Nincs többet a Margit nyakában, — nincs! Szeme elé kapta az írást.

— Mi ez, — ki írja ezt? Ahá, «Benevolus Anonymus»?!

Dühösen kacagott fel.

— Gyáva gazember minden Anonymus, biztos lesből, orozva lövi a rágalom nyilat! Eh, el se olvasom... Mihály, — fenyegette önmagát, — vedd el! Szenny, metely, a pokol sarába veled!

A lomb árnyában ép a Mirtus-Forrás előtt állt. A mögé vetette a gyűrött papirost a sárba. Tehetetlenül báméskodott utána egy darabig. Aztán megint csak a jobbában tartott lánczócskára pillantott. S a kételyek harca újból megindult benne.

— Gazság e levél... de hát mégis, hogy kerülhetett le az aranyzsva a Margit nyakáról? Szorongva vizsgálgatta.

— Ő megfogadta, örökké szíven viseli... Mi történt?

Észbontó nyughatatlanság vett erőt rajta.

— Margit, felej hal!

A nagy esőndben csak a forrás megöl halatszott némi nesz. Mihály odafigyelt. Az eldobott levél mozdult meg a földön, annak a kemény papirosa kezdett felengedni a gyűrődéséből. Halk volt ez a zörgés, de mégis mintegy válaszul jelentkezett a Mihály kérdésére.

Tholdalagi ösztönszerűen érezte a veszedelmet, de csak annál jobban környékezte a kísértés.

— Eh, nézzünk a szemébe. Tudnom kell! Félve vette fel a papirt. Egyengette, simított, de ugyan hiába, — mindjárt az első soroknál összefolyt szeme előtt az írás.

— Mi ez, — nem látok! Csak nyugalom... Ahá, gaz Anonymus, tehát ő küldi a lánczot? Hadd lám csak, mit mond a nyomorult?... Nini, tudja ő a dolgot! Ő is azt mondja: az aranyzívecznek ott kellene lenni a feleségem nyakában, de hogy mért nincs ott, ne kérdezzem!... Ördög és pokol, tovább! «Elúnta a menyecske a sirást és olyan nyalkának adta a lánczot, a ki nem rab, a kit nem siratni kell, a kivel csak vigadni lehet...»

Mihály felordított:

— Hazudsz, gazember! Tovább, tovább! Hogy mondja? Úri tivornyánál... ő csente el az emléket... attól a latortól... mikor ép részegen hetvenkedett, hogy «böcsületes kegyel-mednek becstelen feleségével szerelmet cserélt» — — —

Tholdalagi a forráshoz tántorodott.

— Csak tovább! — hörögte aztán, — «jobb kegyelmednek ottan keserve rabságban, itthon keservecsébet talál. Isten kegyelmeddel van, feleségével csak a parázna ördög maradt... És ne kételkedjék: az aranyzsva, a ki nincs többet a felesége nyakában, igazat mond... Ne is erőlködjék... késő... csak a szegényet piszkálna nagyobbra...»

Fehér lett Mihály, mint a fal. Összeszoruló tenyerében lassan tépődött ronggyá a levél. Két keze reszketően emelkedett magosra, aztán vadul csaptak le öklei.

— Hazudsz, gazember, hazudsz!

Elborult aggyal rohant előre, neki cserjének, fának.

— Megöllek, megöllek!

Örültként futott, egyszerre aztán, mint a kit homlokra ér a tagló, megállt.

— De jaj, hiába, — az aranylánc még sincs többet a Margit nyakában!

A kert sarkának a bokrai közé gabalyodott. Odatámoledott a falhoz.

— És... és... hátha mégse hazudik az a gazember?!

Soká állt ott úgy és csak lihegve meredt maga elé. Örvényelt a vihar a bensejében, úgy érezte, lelkének egész épülete inog már. Mindjárt összedől minden... Rekedten tört ki:

— Hátha mindez igaz?... Margit!

Egy tökére rogyott le s két kezével a homlokát marcangolta. Ilyen állapotban talált rá az aggódo Achmed:

— Uram, mióta keresünk már?! Allahra, micsoda nyavalya gyötör megint?

Mihály magához tért. Bizonytalan léptekkel ballagott vissza az öreg után. Hasszánnak is feltűnt a halaványsága.

— Mi lelt, mirza? No, mégy-e vissza a Zsidó Várba?

Tholdalagi kizkődve felelt:

— Hagyjatok, — nem tudom...

— Beteg, — sügta Achmed a főporkolábnak. A tatárok vállat vontak s magára hagyták.

(Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpfung Aladár.

Gerty elakadt, belezavarodva a saját ékes-szólásának hangjába és nem tudva pontosan kifejezni gondolatait barátinője megmentéséről.

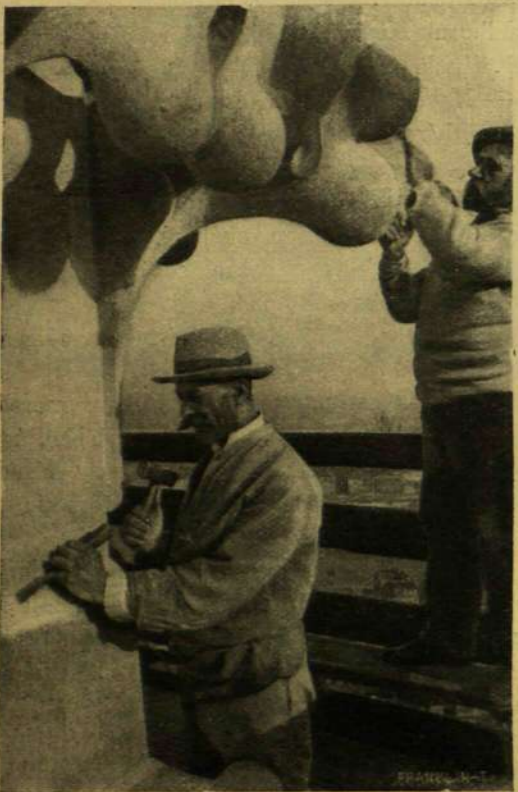
— En magam nem segíthetek rajta — folytatta aztán — kitért az utamból. Azt hiszem, attól fél, terhemre van. Mikor legutóbb itt volt, két héttel ezelőtt, borzasztóan aggódott jövőjén: azt mondta, Fisher Carry keres valamit a számára. Néhány nappal később azt írta, hogy állást vállalt mint magántitkár és hogy ne aggódjam, minden rendben van, majd eljön hozzám és elmond mindent, ha ráér. De nem jött el és én nem merek hozzá menni, mert attól tartok, rátukmálom magamat, a mikor nincs rám szüksége. Egyszer, mikor még gyermekek voltunk, sokáig nem láttuk egymást és aztán én hozzá szaladtam és átkaroltam; ő azt mondta: «Kérlek, ne csókolj meg, a mig nem szölok.» És aztán szölt is egy perczel később. De azóta mindig megvártam, a mig szölt.

Selden szötlanul hallgatta s mikor Gerty a végére jutott, mosolyogva mondta:

— Ha te megtanultad a várás bölcseségét, nem

Javítják a Mátyas-templom keresztjének a csúcsát.

Javítják a Mátyas-templom keresztjének alsó részét.

tudom, miért sürgetsz engem, hogy odatolakodjam...

De látva a könyörgő kifejezést Gerty szemében, így szólt, fölkelve, hogy távozik: — Mégis, megteszem, a mit kívánsz és nem foglak téged felelőssé tenni, ha póru járok.

Selden nem szándékosság nélkül maradt távol Lilytől eddig. Eleinte, míg Montecarlóban töltött utolsó együttlétük még melegen tartotta fölháborodását a Lilyt ért bánásmódon, aggódva várta visszatérését, de Lily elkedvetlenítette azzal, hogy Angolországban időzött s mikor végre visszatért, véletlenül valami üzleti ügy messzire elszólitotta, a honnan visszatérve megtudta, hogy Lily Alaskába utazott Gormerékkel. Ennek a hirtelen kötött barátságának kitűdődése lehütötte utána való vágyát. Ha olyan pillanatban, mikor egész élete mintha összetört volna, kedve volt helyreállítását rábizni Gormerékre, akkor nincs rá semmi ok, hogy az ily balesetek helyrehozhatatlanokul hassanak rá. Minden lépés, melyet Lily tett, mintha tovább vitte volna attól a tájtól, a hol egyszer-kétszer találkoztak egy felvillanó pillanatra s ennek a ténynek a felismerése, mikor első megdöbbenését kiheverte, a negatív megkönnyebbülés bizonyos érzését keltette fel Seldenben. Sokkal egyszerűbb volt Bart kisasszonyt szokásos magaviselete szerint megítélnie, mint az ettől való ritka eltérések szerint s minden tette, a mely az ily eltérések ismétlődését valószínűtlenné tette, megszárdította a megkönnyebbülésnek azt az érzését, a melylyel Selden visszatért a róla való konvencionális felfogáshoz.

De Farish Gerty szavai elegendők voltak, hogy beláttassák vele, mennyire lehetetlen

neki nyugodtan élni Bart Lily emlékével. Hallani, hogy szüksége van segítségre, még az olyan bizonytalan segítségre is, a melyet ő nyújthat, annyi volt, mint újra hatalmába kerülni annak az emlékek s a mint kiért az utazára, eléggé meggyőzte magát annak sürgősségéről, hogy egyenesen fölkeresse Lilyt a szállásán.

Buzgalma váratlan akadályra talált abban a hirben, hogy Bart kisasszony elköltözött, de ismételt érdeklődésére a portásnak eszébe jutott, hogy hátrahagyta új címét, a melyet el is kezdett keresgélni könyveiben.

Kétségkívül különös volt, hogy elköltözéséről nem értesítette Gertyt és Selden némi kelletlen érzéssel várt, a míg a portás megtalálta a címét. Ez a keresés elég soká tartott, hogy a kelletlen érzés bosszankodássá váljék, de mikor végre egy papírszeletet adtak a kezébe, ezt olvasta rajta: «Hatch Norma asszony címén, az Emporium-szállodában.»

Erre Selden bosszankodása hitetlen álmétkodássá vált, az pedig egy undorodó mozdulattá, a melylyel kettétépte a papírost és visszafordult, hogy hazafelé siessen.

Lilynek, mikor az Emporium-szállodába költözése után az első reggel fölbredt, első érzése a fizikai melegelettség volt. Az a tudat, hogy ismét finoman vetett ágyban alhatik s egy tágas napfényes szobán át nézhet a hívogató reggeliző-asztalra, egyelőre elhallgattatta kritikáját.

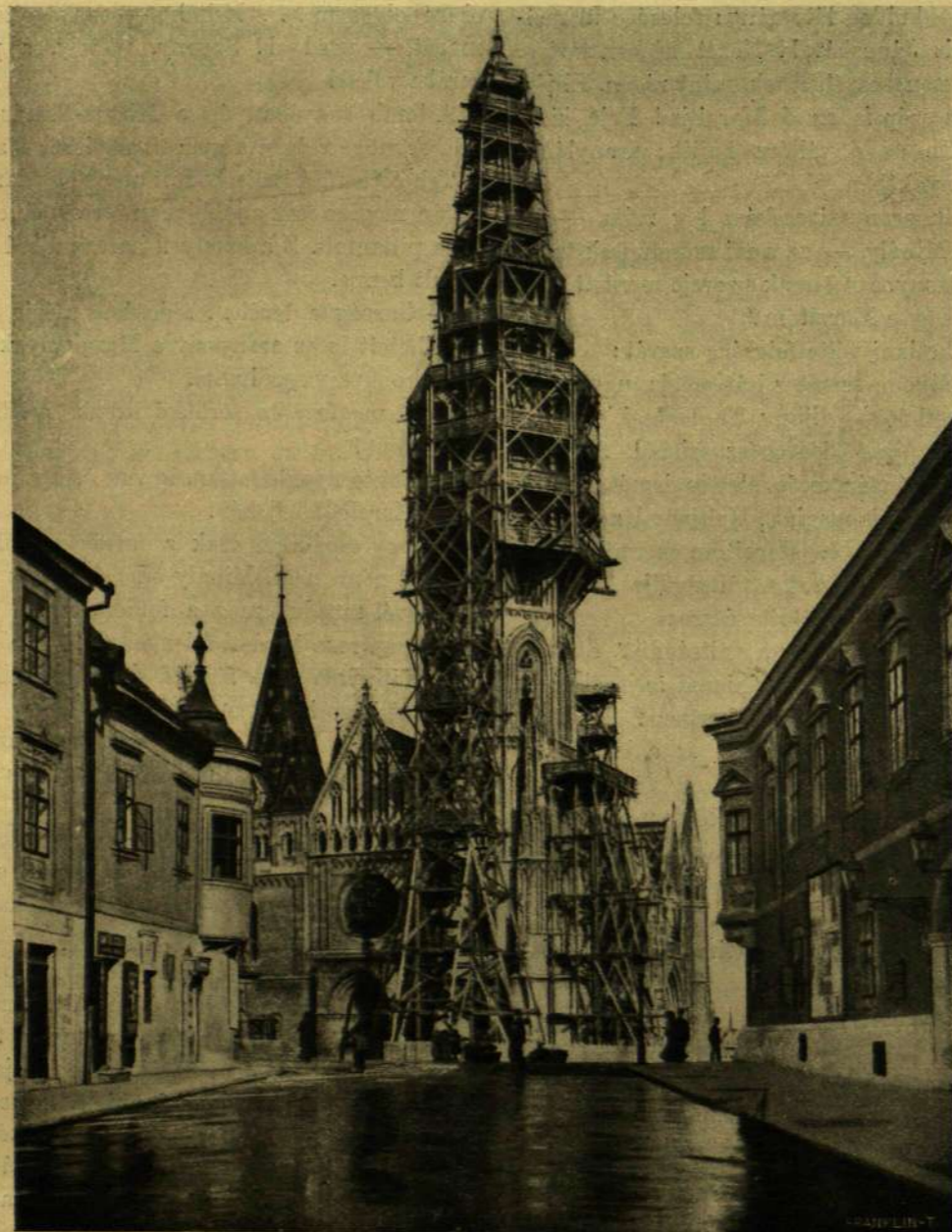
Hatch Norma asszony révén ismét egész új, ránézve idegen világot ismert meg; a new-yorki előkelő szállodák világát, egy túlfűtött, túldisztított világot, a mely túlságosan el van látva mechanikai készülékekkel a még oly fantasztikus kívánságok kielégítésére is, míg a civilizált élet kényelme ép oly elérhetetlen benne, mint a sivatagban. Ebben a fényes atmoszférában ép oly gazdagon disztított lények mozognak, mint a milyen a butorzat, határozott célok és állandó viszonyok nélküli lények, a ki-

ket a kíváncsiság langyos áramlata hajt az éteremből a zeneszobába, a műkiállításról a szabónó műtermébe.

Ezek közt a bizonytalan körvonaltú lények közt még Hatch asszony mutatott leginkább némi körvonalakat. S ebben erősen támogatta Stancy Melville, az ügyvéd, a kinek révén Fisherné Hatch asszonyhoz juttatta őt. Stancy úr válogatta a lovait, a melyekkel megnyerte a kék szalagot a kiállításon, ő mutatta be a fotografusnak, kinek róla fölvevte fényképei aztán az egyik hetilap címlapjára kerültek és ő alakította azt a kört, a melyből társasága állott. Kicsi kör volt, heterogén alakokból, de Lily hamar észrevette, hogy kormányzása nincs többé a Stancy úr kezében. A tanítvány, mint gyakran megtörténik, túltett mesterén és Hatch asszony már észrevette az elegancia oly magasait és a fényűzés oly mélységeit, a melyek már túlesnek az Emporium-fogadó világán. Ez a fölfedezés keltette benne a vágyat a magasabbrendű vezetés után, az után az ügyes női kéz után, a mely megadja a helyes fordulatokat levelezésének, a helyes formát kalapjainak s a helyes beosztását az ebéd fogásainak. Szóval Bart kisasszony vezetésére mint a csirázó társadalmi élet szabályozására volt szükség, miután állítólagos titkári kötelességeit nagyon korlátok közé szorította az a tény, hogy Hatch asszonynak alig volt egy ismerőse, a kivel levelezzen.

Hatch asszony életmódjának mindennapi részletei ép oly különösek voltak Lilynek, mint általános képe. Szokásait a keleti indolenzia és rendetlenség jellemezte. Hatch asszony és barátai mintha az idő és tér határain kívül éltek volna. Semminek sem volt megsabott órája, semmi meghatározott kötelezettség nem volt: éjjel és nappal egymásba folyt, úgy hogy az embernek az volt a benyomása, hogy uszonna-időben ebédel, ebédkor vacsorázik.

Ebben a zűrzavarban egy sajátos tömeg jött-ment: manicureók, szépség-doktorok, fod-

A MÁTYÁS-TEMLOM TORNYA JAVÍTÁS ALATT.

rások, tornatanítók, — néha egymástól meg sem különböztethető alakok, a kiket külsőjük vagy Hatch asszonnyal való összeköttetésük révén össze lehetett tévesztetni a társaságba tartozó látogatókkal. De a legkülönösebb volt Lilyre az, hogy az utóbbiak sorában fölfedezte több ismerőst. Nem minden megkönnyebbülés nélkül azt gondolta, hogy pillanatnyilag teljesen kikerül régi köréből. Hogy most ott találja Silverton Nedet Hatch asszony rendes látogatói közt, ez volt az első meglepetése, de aztán ott látta a kis Van Osburgh Bertie is, a Van Osburgh milliók örökösét, mint a társaság központját. Bertie csak az ímént került ki az egyetemről s Lily távolléte alatt tünt fel a társaságban és Lily most meglepetve látta, hogy milyen ragyogást vet Hatch asszony életének felhomályába. Észrevette azt is, hogy Stancy úr és Silverton Ned nem ok nélkül igyekeznek kifejleszteni a fiatal Van Osburghban a Hatch asszony felé forduló tetszését. Egyelőre nem volt semmi feltűnő a helyzetben, a mely lehetett tréfa is a másik kettő részéről, de Lily érezte, hogy a kísérlet tárgya nagyon is fiatal, nagyon is gazdag és nagyon is hiszékeny. Álmétkodását fokozta az, hogy Bertie ügylészott, mintha úgy tekintené őt, mint munkatársát Hatch asszony társadalmi kifejlesztésében, a mi arra vallott, hogy állandóbb érdeke van a szép hölgy jövőjében. Voltak pillanatok, a mikor Lilynek ironikus mu-

FERRUZZANÓI PARASZTNŐK A ROMOK KÖZT, MELYEK HOZZÁTARTOZÓIKAT MAGUK ALÁ TEMETTÉK.

— Miért jöttem volna, a míg nem tudom, hogy hasznára lehetek? Ez az egyedüli mentésem, ha azt képelem, hogy ön kívánczik utánam.

— Tehát most azt hiszi, hasznomra lehet?

— Igen, annak az embernek a szerény minőségében, a kivel meg lehet beszélni az ügyeit.

Okos embertől kétségkívül ügyetlen bekezdés volt ez, s az a gondolat, hogy Selden félzségségének az az oka, hogy attól fél, ő majd személyi jelentőséget tulajdonít látogatásának, lehütötte Lilynek e látogatáson érzett örömet.

— Nagyon szép, hogy ebben a minőségben mutatkozik, de miből következteti, hogy van valami különös megbeszélési valóm?

Lily ugyan a könnyed beszélgetés nyugodt hangján mondta ezt, de azért ki lehetett érezni szavaiból, hogy Selden jó szolgálataiból nem kíván s Seldent ez egy pillanatra meg is hőkentette.

— Gerty azt mondta nekem, hogy ön Hatch asszony titkára lett, — mondta aztán, — és én tudtam, ő aggódik, hogy hogy van.

— Hát mért nem jött akkor ő hozzám? — kérdezte Lily.

— Azért, mert miután ön nem írta meg neki a címét, attól tartott, alkalmatlan lenne. En-

ROMBADÓLT HÁZAK FERRUZZANÓBAN.

latsága telt a dolgok illetén felfogásában. Az a gondolat, hogy olyan löveget vehet, mint Hatch asszony, a társaság hitszegő kebelébe, nem volt varázs nélkül: Lily néha azzal szórakozott, hogy elgondolta, hogy fog a szép Norma először bevonulni a Van Osburghék családi ebédjére. De az a gondolat, hogy ő is személyesen kapcsolatban áll ezzel az ügyvel, kevésbé volt kellemes s jókedve pillanatnyi fellobbanásait a kétségek fokozódó periodusai követték.

Ezeknek a kétségeknek az érzése tetőpontján állott, mikor egy késő délután Selden Lőrincz látogatása lepte meg. Egyedül volt egy piros damaszok szobában, mert Hatch asszony a masseuse kezei közt volt.

Selden belépésére Lily megzavarodva rezent meg, de a látogató aggodalmas arcának látása visszaadta önuralmát. Egyszerre a meglepetés és az öröm hangján szólt, csodálkozását fejezve ki, hogy Selden kinyomozta őt ilyen valószínűtlen helyen s megkérdezve, hogy mi vitte rá erre a keresésre.

Selden szokatlan komolysággal felelt erre, Lily sohasem látta őt még, hogy oly kevésbé lett volna a helyzet ura.

— Látni kívántam önt, — mondta, és Lily nem tudta megállni, hogy azt a megjegyzést ne tegye válaszul, hogy ugyan sokáig fékezte ezt a vágyát. Selden egyenes nyíltsággal fogadta ezt a választ.

FERRUZZANO KÖZSÉG ROMJAI.

A KALÁBRIAI FÖLDRENGÉS.

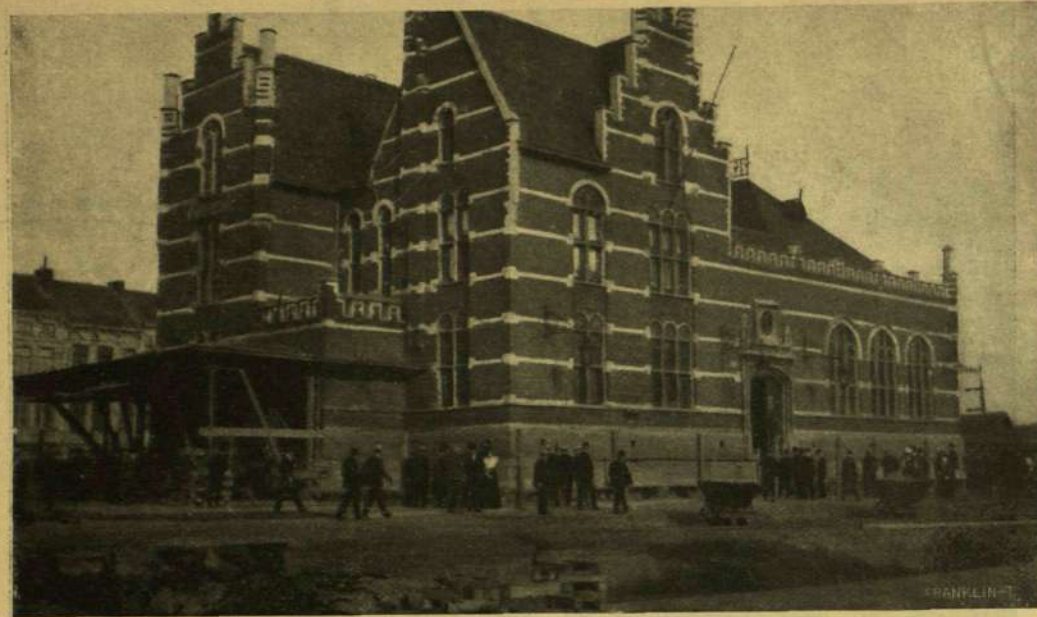
AZ ANTWERPENI VASUTI PÁLYAHÁZ VÁNDORLÁSA.

Egy magyar mérnök sikere külföldön.

Az antwerpeni vasuti pályaházat ez év folyamán át kellett helyezni egy másik helyre. Az áthelyezést az tette szükségessé, hogy magát a vasuti pályát is átalakították és a sínek irányát is megváltoztatták. Vagy egy új pályaházat kellett tehát építeni, vagy a régit kellett valamivel felemelni, aztán kissé megfordítani és tovább vinni. Ez utóbbira határozták el magukat, s a kivitel egy magyar mérnökre, Weiss Henrikre bízta.

Az igen érdekes munkálatról néhány fényképet küldtek hozzánk, s egyszerűsége miatt Müller Hahn György tollából eredő leírást, mely a Berlinben megjelenő «Vossische Zeitung» napilapban jelent meg, s melynek itt adjuk fordítását:

Mikor Seherasade az «Ezeregy éjszaka» varázsgerejét szövögte, szép fejedelmek gyakran megfájdulhatott a sok elmékedéstől és gondolkodástól. Mindig újat talált, egyik dolog tündéresebb a másiknál, minden csoda nagyobb

A PÁLYAHÁZ RÉGI HELYÉN, AZ ELTOLÁS ELŐKÉSZÜLETEINEK KEZDETEKOR.

gem, a mint láthatja, ilyen aggályok nem tartóztattak, de hiszen én nem is kockáztatok vele annyit, ha magamra vonom rosztalását, — tette hozzá aztán mosolyogva.

Lily visszamosolygott rá.
— Eddig még nem vonta magára, de attól tartok, az lesz a vége.

— Láthatja, hogy nem tesztek egyebet, mint hogy rendelkezésére bocsátom magamat.

— De hát mit tegyek magával? — kérdezte Lily ugyanazon a könnyed hangon.

Selden Hatch asszony szalonja felé tekintett s aztán határozott hangon mondta:

— Engedje meg, hogy elvigyem innen.

Lily elpirult a támadás hirtelenségétől, aztán merev lett és hidegen felelt:

— És szabad tudnom, hova kívánja, hogy elmenjek?

— Első sorban vissza Gertyhez, ha úgy akarja; a fődolog az, hogy elkerüljön innen.

Hangjának szokatlan érdessége megmutathatta volna, mennyire kerülnek neki ezek a szavak, de Lily nem volt abban a lelki állapotban, hogy mérlegelje az ő érzéseit, mialatt a magái a lázadás lángjában égtek.

— Nagyon le vagyok kötelezve, — mondta, — hogy annyira érdeklődik terveim iránt, de én teljesen meg vagyok elégedve itt, a hol vagyok s nincs szándékomban elhagyni e helyet.

(Folytatása következik.)

WEISS HENRIK MAGYAR MÉRNÖRÖT BEMUTATJÁK A BELGA TRÓNÖRÖKSNEK AZ ELTOLT PÁLYAHÁZNAÁL.

az előbbinél és egy varázs borzasztóbb mindenél, a mit Seherasade az előző éjszakákon ki-gondolt és elmesélt. Vajjon mit mondana a szép és okos Seherasade, ha ma élne és látna, hogy szép regéinek egyike — legalább részben — megvalósult, hogy a mai technika megtalálta azt a talizmánt, melynek segítségével házakat lehet áthelyezni, mint az ő regéiben Alladin a csodalámpa és varázsgyűrű segítségével?

Antwerpen jelenleg ilyen csodának színhelye. Néhány héttel ezelőtt az ottani «Dam» állomás kalandos sétába kezdett. Kénytelen-kelletlen ott kellett hagynia eddigi helyét és új helyre vándorolnia. Ilyen dolog sem látható minden nap! Midőn a csodalátos vállalkozásnak híre füleimhez jutott, azonnal felébredt bennem a kíváncsiság, melytől egy emberfia sem szabad, legkevésbé egy hírlapíró és rövidesen elhatároztam, elutazom Antwerpenbe, hogy a dolgot magam is megnézzem.

Midőn vonatom, a Belgiumban elmaradhatatlan késedelemmel, Antwerpen ép oly festői, mint órási főpályaudvarára berobogott, épen tíz óra volt, tehát a legalkalmasabb idő, hogy a csodalátos vállalkozás színhelyére menjek. Az első, a mit láttam, egy nagy deszkakerítés és a bejáratnál néhány jelzőtábla, különböző feliratokkal. «Défense d'entrer.» «Défense de photographier» stb. Ez oly hatással volt reám, mintha a hazai levegő szellője érintett volna. Tilos, tilos! Hisz ez épen úgy van, akár Poroszországban. De én a belépési tilalomtól

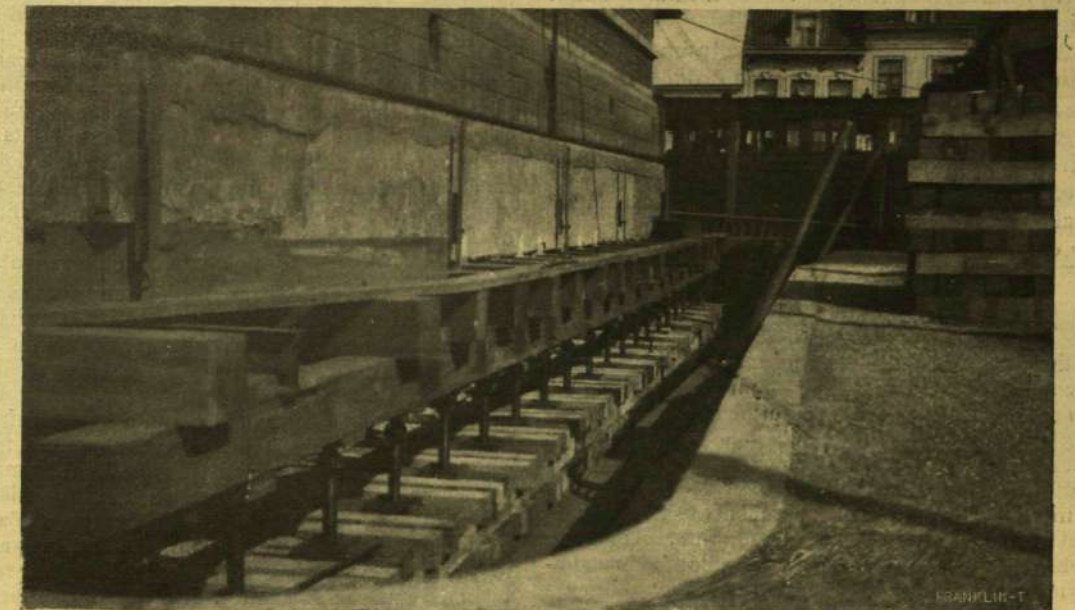

A BELGA TRÓNÖRÖKS NÉZI AZ ELTOLÁST AZ ÖNMŰRÖDŐ LÉCZEN.

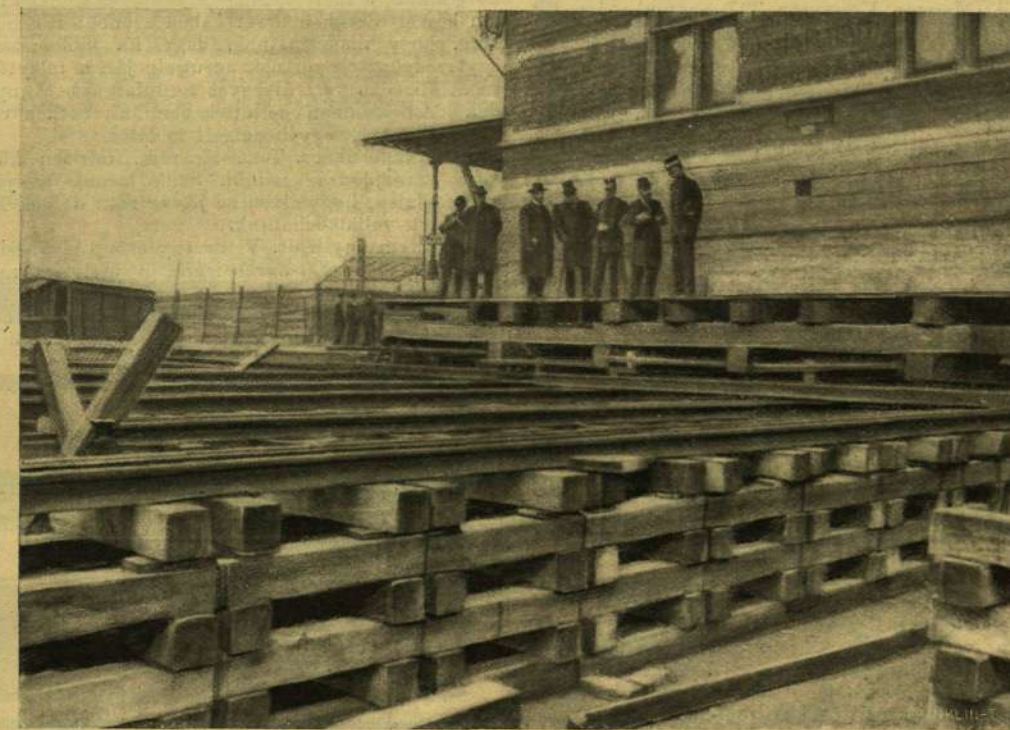
AZ ANTWERPENI PÁLYAHÁZ ELTOLÁSA.

nem riadtam vissza és bátorságom jutalmát megtaláltam egy rendkívül barátságos fogadtatásban a jelenlevő vállalkozóktól: Morglia és Weiss uraktól.

Érhető érdeklődéssel szemléltem a merész művet szakképzett vezetőmmel, Weiss magyar mérnökkel, a ki a vállalatot vezeti. Be kell vallanom, hogy várakozásomat felülmutta. Ez nem volt — mint én gondoltam — egy kis házacskó, a mely itt elvándorol, hanem egy nagyon tekintélyes épület, nem kevesebb, mint 600 négyszögletes területű és 20 méter magaságú. Az épülettel együtt emelték fel és tolták el a 172 négyszögletes üvegtetőt is. Hogy ezt a körülbelül 3000 tonna súlyú házat, melyet a Hollandia felé fejlődő vonatösszeköttetés miatt át kellett helyezni, az alapfalaitól elválaszthassák, 6000 tonna erőre volt szükség. Hogy ez az érdekes vállalkozás hogyan haladt előre, nem nagyon nehezen érthető a laikusnak sem, sőt talán állíthatnám, hogy a problema, egy több ezer tonna súlyú épület fölemelése, elszállítása, egy másik helyen való letétele, meglepően egyszerű. Csak hogy az illetőnek, a ki egy ilyen feladatot meg akar oldani, Kolumbus okosságával kell bírnia, a ki fel tudta a tojást a hegyére állítani. Az első, a mit tettek,

AZ ÉPÜLET FÖLEMELÉSE CSAVAROKKAL.

A PÁLYA, MELYEN AZ ÉPÜLETET ELTOLJÁK.

csavarok működésbe hozatalára, a munkások aggodalmaskodása megszűnt és hozzáfogtak a veszedelmes munkához. Minden úgy ment, a hogy kívánták; az épület három óra alatt elvált alapfalaitól. Az erős tölgyfa-gerendákból hamar alapot építettek és az épületet sínekre és aczélingerekre helyezték. A munka legnehezebb része szerencsésen meg volt oldva és az 1.60 méter emelést hat munkanap alatt befejezték.

Azután az épületet 14, a hátrészen alkalmazott, egyidejűleg működő csavarral lassan előre mozgatták. Az út, melyet naponta megtett, az időjárástól függött, — esőben pihenésre volt itélve, — átlag mégis 2—3 métert tett ki.

Most már az épület helyén van, összesen 33 méternyi utat tett meg és e közben 3 1/2 fonyira el is fordították előbbeni tengelyéből, hogy az új vasuti vágányokkal párhuzamosan álljon.

Legnevezetesebb ennél a vándorló háznál az a körülmény, hogy a felső emeletek berendezéséből semmit sem távolítottak el. Weiss vezető mérnök négy hónap óta az első emeleten szépen berendezett öt szobában lakik. Szakácsnéja gázkályhán főz és a házban levő gáz- és vízvezeték sohasem működött jobban, mint a vándorlás idejében. Ez az áthelyezés azért volt ajánlatos, mert az épület lebontása és újra felépítése 140,000 frankba került volna és körül-

hogy széles, három méter mélységű árkok ástak az állomási épület körül és így az alapfalakat hozzáférhetővé tették. Azután ezeket az alapfalakat 50 centimétertől egy méternyi távolságban nagy lyukakkal átszakították és pedig oly módon, hogy a nyílások a szemben levő oldalakon egymásnak megfelelték és óriási négyélű tölgyfagerendákkal össze lehetett őket kötni. Ilyen módon egy kocsi felét létesítettek, melyen az épületet, a mint az alapfalaktól elszakították, tovább lehetett mozgatni. Most következett a házának (néhol 1 1/2 méter) erős alapfalaitól való elválasztása. Hogy a feladatnak ezt a talán legnehezebb részét megoldják, kicsiny pneumatikus fűrészek segítségével nagyszámú kis lyukakat fűrtak, egyiket a másik mellett, úgy, hogy az alapfalak teljesen át voltak lyukgátva. Ezzel a pályaudvar fölemeléséhez minden elő volt készítve. Ez 320 különösen szerkesztett hatalmas csavarral ment végbe; a csavarokat a tölgyfa-keresztgerendák alatt állították fel úgy, hogy fölfelé hassanak. Ezeket a csavarokat 160 munkásnak, a vezető mérnök meghatározott vezényletére egyszerre és egyfomán kellett meghúzni.

Midőn az egész műnek ehhez a válságos részéhez jutottak, kitűnt, hogy a munkások közül egyiknek sínes bátorsága a csavarokkal dolgozni. Különösen azok, kiknek az épület belső részén kellett volna a csavarokat meghúzni, kijelentették, hogy ők nem végzik ezt a munkát, ha ezer frankot kapnának is érte. Csak midőn a vezető mérnök maga is bement a pinchehelyiségbe, hogy innen adja meg a jelt a

AZ ALAPFALAK, MELYEKEN AZ ÉPÜLET ÁLLT, AZ ELTOLÁSI PÁLYÁVAL S A VÍZVEZETÉKI CSŐ-TOLDÁSOKKAL.

AZ ANTWERPENI PÁLYAHÁZ ELTOLÁSA.

belül két évig tartana, míg az épület áthelyezése...

A merész vállalkozás természetesen általános érdeklődést kelt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Sápadt emberek és történetek. Ady Endre bizonyára maga sem tartja tulajdonképeni terrénjának...

A debreceni fűvészkönyv és írói. Irta dr. Csűrös Viktor. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság.

is. Az egész darabból nem hiszünk el egyetlen szót sem, nem egyszer mosolygunk a szerző naiv felbuzdulásain...

A hálás utókor. A Franklin-Társulat most sorra kiadja egyforma külsejű kötetekben a színházak műsorának azokat az eredeti darabjait...

Uj könyvek. Sápadt emberek és történetek. 13 elbeszélés, írta Ady Endre.

A hálás utókor. Színháti három felvonásban. Budapest, Franklin-Társulat; ára 2-50 korona.

EGYVELEG.

* Franciaországban 2.864.000 kutya után fizetnek adót, s így átlag 1000 emberre 75 kutya esik.

* Az ujjnyomok felismerését sokáig a francia rendőrség találmányának gondolták, azonban kint, hogy Koreában már 1200 év óta ismerik.

Melyik szer használ biztosan és gyorsan szepöl és börtisztálanságok ellen? Egyedül csak a Bergmann-féle világshírű «Vesszőparipa-liliomtejszappan»...

A debreceni fűvészkönyv és írói. Debreczen most ünnepelte a Diószegi és Fazekas fűvészkönyve megjelenésének századik évfordulóját.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a következő napokban: Biczó Géza, a budapesti VII. ker. nyug. rajztanára, 54 éves korában.

A szerelem. A rózsás arcú ifjúság szeret olyan dolgokról beszélni, nagy nekibuzdulással és autoritással, a melyeket nem ismer, a miről csak fantáziájában tiszán színes képek, melyek színei a saját fiatal vérük pezsgéséből s költői reminiscenziákból vannak összeszőve.

elhunyt volt az első elektrotechnikus Budapesten. — VODICSEA ANTAL tanítójelölt, 25 éves korában Budapesten.

Ózv. zichi és vásonkeői ZICHY OTTÓNÉ grófné, szül. keresztszöghi és adorjáni Csáky Gabriella grófné, csillagkeresztet palotahölgy, a pro ecclesia et pontifice pápai érdemkereszt tulajdonosa, a győri Szent Erzsébet-egyesület és az ottani oltár-egyesület elnöke, 77 éves korában Győrött.

Szerkesztői üzenetek.

Játékosok. Nem tartozik sikerültebb dolgai közé a nem is nekünk való a hangjánál fogva.

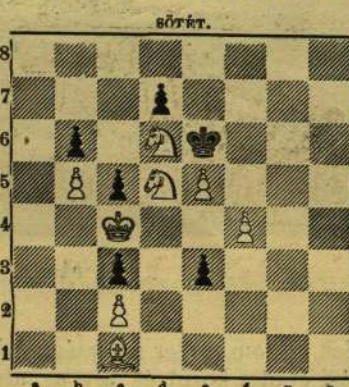
Felhők. Nem magyarázta felre a levelében említett állásfoglalást, de abban az volt, hogy mi egyéniséget követelünk, a mely a maga útján jár és a maga hangján beszél.

A hervadó akác. Tetszetős vers, minden különösebb jutalajdonosság nélkül. Szűk terünk annyira le van foglalva, hogy ilyen se jó, se rossz dolgok közlésére nem vállalkozhatunk.

Fátum. Csevegés. Az úr a földön. Kezdetleges versek, egyáltalán nem árulnak el semmi költői hivatottságot.

SAKKJÁTÉK.

A 2562. sz. feladvány Kintzig Róbert-től Pakerten.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

A 2544. sz. feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól.

- Világos. Sötét. 1. Vg8-d8 ... Ke5xd4(a,b,c) 1. ... Ke5xe4 2. Vd8-f6 + Kd4xc5 (d) 2. Hd5-f6 + Ke4-e5 3. d2-a4 + matt. 3. Vd8-d6 + matt.

KÉPTALÁNY.

A 41-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Alföldünk házi lakója; Újra visszajött a gölya.

Feloldó szerkesztő: Hoitay Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Báli Musseline - Selyem és Henneberg-selyem 60 kr.-tól feljebb, bérmenive és vámmentesen. Mima postafordulótól. Megrendelések bármely nyelven intézendők: 11990

an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich.

Salvator. A Bőr- és Lithion-tartalmú gyógyforrás. Kétféle sikerrel használják vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és közhvényél, az urolitózisnál, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

MARGIT GYÓGYFORRÁS. („Margittelep” Beregmegye) gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.

TÖRLEY TALISMAN. 19438. A 2562. sz. feladvány Kintzig Róbert-től Pakerten.

Vesszőparipa-liliomtejszappan. Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tetschen E.m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyossága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között.

HA FÁJ A FEJE, Beregrás-féle MIGRAIN-Pasztilát. Minden gyógyszerben és drogériában kapható.

CALIFIG. Kozérzésünk a legtöbb esetben azért rossz, mert emésztő-szerveink, u. m. a gyomor, máj- és bél-rendszer működését nem vehetjük rendszeren. Hogy e szervek bántalmait fájdalom nélkül és biztosan elkerülhessük, használjuk az orvosok által előszeretettel ajánlott világhírű „CALIFIG” háziszert.

Iskolába járok viharban és szélben és mégis mindig friss és egészséges vagyok. Miféért? Mert a mama mindenkor hat darab Fay-féle sodeni ásványpasztillát ad utána. És így nem árt nekem sem az út hideg és nyers levegője, sem az iskola száraz levegője, és a míg más gyerekek mindig mulasztanak, én soha sem hiányzom.

REITHY BÉLA. PÉMETEFÜZÜKORKA. BÉKÉSCSABÁN. ÁRA 60 fillér.

Első Leánykiházasító Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-kört 40-42. Alapítva 1863-ban.

Vásároljon svájci selymet! Kérjen 10 filléres levelezéslapon mintákat feltehetően, vagy febr. szomban 1.15 korántól 18 koránig méterenként. Különleges ár: Selyemtelmek társasági, mezzonyaszi, hálói és netzai tolettékre, valamint bluzokra és bélekre stb.

Maggi fele levesbe. Készíti MAGGI GYULA és TARNA, Iroda Wien IV.1. Gyár Bregenz.

„AGRÁRIA” kukoriczaszártepő gép. Ásványi szabadalom. Bővebb telvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk.

Szépítő Kúrák házi használatra. Bőrszépítő kúra. Hajgyógyító kúra. Börtisztító kúra. Hámlasszó kúra. Hajgyógyító kúra.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a „STELLA”-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza.

KITÜNŐ SZÁZSZORSZÉP SZÉNÁSY IGEN JÓ ARANYVIRÁG BÉLA. CSONT LEVÉLPAPÍR LEVÉLPAPÍR LEVÉLPAPÍR BÉLELT BORITÉKKAL. ÁRUHÁZA. DISCRET BORITÉKKAL. 1 DOBOZ ÁRA 2 KORONA. BUDAPEST IV. FERENCZKERT-TÉRE 9. 1 DOBOZ ÁRA 1 KORONA.

Gyári árak! KULCSÁR SÁNDOR. Bronzárú- és csillárgyár, csillárok léghesz- és acéltel és villamos világításra. Budapest, Dessewffy-u. 9-11. Telefon 35-44.

Katona Géza Éttermei „Klotild” kávéháza. Külön terem és páholyok családok és nagyobb társaságok részére. Uj billiárdok, tiszta fajborok, izletes ételek.

KALOGÉN BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM
 LEGJOBB SZER A FOGAK APOLÁSÁRA

12110

A női szépség
 nem annyira az arcvonások szépségétől, hanem sokkal inkább a test, harmonikus arányaitól van föltételezve. Hogy asszonyok és leányok jól kifejezett, gömbölyded idomokra továbbá telt és egyenes, minden feleslenből kímélten vállakra tagyogóknak szert, úgyan hány létezik a J. Raud-féle **Pipules orientales (Keleti lapdaeszkök)** kell használniok. Ezen lapdaeszkök sem a gyomor, sem általában az egészségre nem ártalmasak, hanem inkább a szervezet megerősödését mozdítják elő, a mint azt számos előismerő levél és orvosi nyilatkozat is tanúsítja. 12292 Az utasítással ellátott dobozt megrendelésre 6 K 45 f. előzetes beküldése vagy 6 K 75 f. utánvételezése ellenében díjmentesen szállítja **Török J.** gyógyszer, Budapest, Király-utca 12.

Bruyéria pipák
 elsődrendű gyártmány 3734 valódí elpusztíthatatlan Bruyéria-fából. Sima pipaféle, erősen meghajlítot nedvtartóval, meggyfaszár, selyem esővel és szaru szponnával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill. Ugyanez, de bronz Bruyéria-féle K 1.80. Kellemes és száraz, ezért tiszta és utóélettelennél kellemes izi dohányzás. A legnagyobb választékot dohányzó-szerekről találhatja árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: **KONRAD JÁNOS** kivitteli háza állta Brúx, 767. sz. (Csehország.) Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Rozsnyay Pepsin bora.
 Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.
 Étkezés közben véve, megőv a gyomortelheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
 12293 Kapható: minden gyógyszerárban valamint **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerárban **ARAD, Szabadság-tér.**

Antiptysin
 tudományos alapon készült hajszesz, mely a fejbőrt erősíti, a hajnövést előmozdítja. Rendes használat mellett a haj sűrű és hosszú marad. A megőstüléstől, kopaszodástól megőv! Össze nem tévesztendő más értékelen hajszeszekkel.

MIDUSA
MARSCHALCO LEO gyógyszerész
 Török-Szt. Miklós készítménye.
 1 üveg ára 2,50 K. Haszn. utasítással együtt

Antiptysin
 telálmal minden más szert, mely a hajhullást okozó betegséget megszünteti és a fejkorpát eltávolítja. Fertőtlenítő hatásánál fogva **bíatos óvszer** ragályos haj-és szakál-betegségek ellen.
 Főraktár: **Dr. EGGER** „NADOR” gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17.
Thalmayer és Seltz gyógyszer nagykereskedő Zrínyi-utca 3. 12284

Alkalmos ajándék fiuk számára!
Laterna magica
 'Olesó gőzgépek szesz-fűtessel, álló, oscilláló rézhengerrel, víztöltő-csavarral, magassága 21 cm., teljesen, szes-zámpával, kar-talra csomagoiva K 1.50. Finomabb gőzgépeknek ára K 2.80, 3.80, 4.—, 6.—, 7.—, 9.30. Közvetlenül beszerezhető

KONRAD JÁNOS
 cs. és kir. udvari szállító szállítóház Brúx, 770. (Csehország.)
 Gazdagon illusztrált főárjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
 Téli és nyári gyógyhely. — Természetes forró-meleg kénos források, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vízgőzintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizusodák. — Olesó és gondos pensió. — Csusz, kőszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felöl kimerítő prospektust küld ingyen a 12015 **Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.**

KINEMATOGRÁF!
 Érdekesítő gyermekek és felnőttek számára.
 Mint „Laterna Magica” is használható. 3 színe: képszalaggal (Films) és 5 üveggel, 3 1/2 cm. széles petróleumlámpával, reflektorral és használati utasítással teljesen felszerelve, dobozban K 16. E mozgókép készítméssel a fiatalok és öregek által kedvelt előnyöképek a falra varázsolhatók. Szerkezete nagyon pontos és igen egyszerű, úgy hogy bármely gyermek által is könnyen kezelhető. Közvetlenül megrendelhető.

KONRAD JÁNOS első bragyárából, Brúx 769. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzék mozgóképekéről, laterna magikáról, gőzgépekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve. 12076

Helyiség-változás.

Kunz József és Társa

cs. és kir. udvari szállítók
 85 és óta V., Deák-Ferenc-tér 1. szám alatt létező telephelyük
1907. év végén
 új áruházukba,
V., Bécsi-utca,
Deák Ferenc-utca sark
 helyezik át.

Az átköltözés miatt a raktáron levő áru-készlet jutányosan árusítatik.

Vásznak, asztalneműek. Női-, férfi-, gyermek-fehérműek Zsebkendők, ágy-fehérműek.

Menyasszonyi kelengyék, férfi-és intézeti kelengyék.
 Szálloda-, fürdő-, stb. berendezések.

Szőnyegek, függönyök, Ágyneműek, asztal-és ágyterítők.
Valódi PERZSA- és SZMIRNA-szőnyegek nagy választékban.
Gobelin-képek stb.
Alapítva 1802.

Prospektusok ingyen és bérmentve!

Nincs szépség
 észszerű bőr- és hajápolás nélkül!

Az 1840 óta fennálló **Parfumerie de la Societé Hygiénique Paris**, melynek gyártmányai kizárólag előkelő szakemberek, úgymint orvos- és vegyész tudorok felügyelete alatt készülnek és a melyek a kozmetika terén világhírnek örvendenek, különösen a bőr és hajápolása tekintetében az első helyet foglalják el.
 A mi különlegességi gyártmányaink a modern tudomány leg-tökéletesebbje, mentes minden ártalmas hatásoktól úgy a bőr, mint az idegrendszerre nézve és mégis elsőrendű sikerű.

Az Au Lait de Violettes sorozat készítményei:
Bőrápolásra:
 Crème à K 2.—, Poudre de Riz à K 2.50, Savon à K 1.50, Eau de Beauté à K 3.50, Eau de Toilette à K 4.—.

Hajápolásra:
 Eau de Quinine à K 2.50 (zsiros hajtalajnak), Lotion à K 3.50 (száraz hajtalajnak), Brillantine à K 2.50 (haj és szakállnak).
 Parfum Au lait de Violettes zsebkendőnek à K 5.—. Sachet Au lait de Violettes fehérneműnek stb. darabonként K —40, 12 dbonként K 4.50.

Utólérhetetlen minőség és friss ibolyaillat tekintetében.
 Az összes fenti cikkek, úgyszintén czeünk valamennyi illatszere és külön-gessége kapható parfumeuröknél, droguistáknál, gyógyszerárakban stb., ha nincs készletben, közvetlenül foraktárunknál:
Societé Hygiénique, Wien, III., Baumannstrasse 3.

KA „Szálloda a koronához”
 Abbazia és Lovrana között.
 Védett fekvése és enyhe éghajlata miatt igen ajánlatos. A gőzhajóköthely és országút mellett fekvése, rendelkezik meleg és hideg tengeri fürdőkkel, pormentes ülökerttel a tengerparton. Forrásvíz, elismert igen jó konyha, szép szobák pensióval vagy a nélkül 5 kor-tól feljebb, beleértve reggelt, ebéd és vacsora. Szeptem-ber-től februárig leszállított árak. Kávéház és étterem. 12452 **Kasarog Péter,** szállodatulajdonos.

Párisi világhíallítás «Grand Prix» 1900
Kwizda-fele Restitutions-fluid
 cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.
 Egy üveg ára 2 K 80 fill.
 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóélettel, inak merer-ségeit, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-fele Restitutions-fluid
 csak a mellé-kelt védjegy-gyel valódi. Képes árgy-zéket ingyen és bérmentve. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12 és Andrásy-ut 26.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
 Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszér gyengélkedők, vöröszegények és lábadozók számára, zrvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.
 5000-nél több orvosi vélemény. **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.**
 Vásárolható a gyógyszerárakban álliteres üvegekben à K 2.00, egész literes üvegekben à K 4.80.

Vértess-féle Sósorszesz
 Minden házában szükséges. 12060

BŐRÖNDÖK, utazóczikkek Heller Mór utódánál

Budapest, Károly-körút 3. sz. Képes árjegyzék bérmentve.

Ne vásároljunk külföldön!

A Karácsonyfa ragyogó ékessége! Olesőbb és jobb, mint a külföldi utánzatok.

„Gloria angyalharangocskák”

(1893. L. e. 6. törv. véde. Kizárólag Plöchl és Haas-nál.) — Fényár közepett ragyogva a karácsony közelébe hirdetik. Tündéres ényével leragyoja az egész karácsonyfát. A 3 gyertya melegtől a felső korok forgásba jön s a róla lecsúszó patent kalapácsok az angyalharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes tiszta öszhangot hallatnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent jászolhoz vonuló nyáj csengőire emlékeztetve a betlehemi éj varázsló erejével áhítatba ejt nemcsak a gyermekeket. — A kályhára állítva is kiünnönn működik. A Plöchl és Haas-féle

75 kr.

„Gloria angyalharangocskák” ára erős kéregdobozban, használati utasítással 75 kr. November 10-ig elővásárlónak 68 krajcár, mely időn túl e kedvezmény semmi szin alatt sem adható. — 6 drb 3 frt 90 kr., 9 drb 5 frt 90 kr., 12 drb 7 frt 40 kr., 25 drb 14 frt 25 kr., 30 drb 21 frt 60 kr., 30 drb 28 frt 80 kr. Plöchl és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák” pazar kivitelben, tükörfényes nikkeléssel 1 frt. November 10-ig előre vásárlónak 92 krajcár. — 6 drb 5 frt 15 kr., 9 drb 7 frt 65 kr., 12 drb 10 frt. — Okulva a multakon! Minthogy közvetlen az ünnepek előtt vidéki rendeléseket már nem fogadunk el, saját érdekében is kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelel hirdetésünk után sürgősen rendelje meg. **PLÖCHL és HAAS** sportüzletének karácsonyfadísz idénvászállya, Budapest, VI., **Andrássy-ut 13.** Ezer-féle gyönyörű fadíszajándék, 12 drb egy dobozban 20, 25, 30 kr. Gloria- és karácsonyfa-gyertyák 30 darab 24 krajcár stb. 12453

ALEXIN

LEGFINOMABB NÖVÉNYZSÍR
FŐZÉSRE, SÜTÉSRE, KIRÁNTÁSHOZ
KAPHATÓ MINDENÜTT

FÖLDES MARGIT CRÈME
LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

A gyermekek kedve játékai!
Hogy egész kényelmesen a helyes játékot kiválasztassuk, már mostan kérjük Bichter F. Ad. és Tea, cs. és kir. udv. és kam. szállítókól Bécs, I. Operngasse 16, egy levelezőlapon az új árjegyzéknek bérmentes beküldését a

Horgony köépitőszekrényekröl és egyéb tanulságos játékokröl.

A számos ábrával ellátott árjegyzék mind-egyik szekrény tartalmáról és az elmés kiegészítésekröl felvilágosítást ad, mely kiegészítések által minden egyes Horgony Köépitőszekrény tervszerűleg nagyobbítható. 12497

Gyönyörűen ragyogó

üzléssel összeválogatott karácsonyfa-dísz arany-ézüst sodratok, üveggyöngyök, reflektorok, angyalhaj, girlandok, gyöngyök, madár, harang stb. 12436

1-ső sz. láda 90 drb 1.25 frt,
2. sz. láda 151 drb 2.50 frt, 3. sz. láda 241 drb 5.- frt.

PLÖCHL és HAAS Budapest, VI., **Andrássy-ut 13** sportüzletének karácsonyfa-dísz idénvászállya. Okulva a multakon, közvetlen a karácsonyi ünnepek előtt, karácsonyfa-dísz rendelést nem fogadhatunk el. Az árut szavatolt töresmentesen csomagoljuk. Csomagolás és falada ingyen.

Ha Ön érdeklik a karácsonyi **Pásztorjáték** és **Betlehemezés** szövege, **kottás dalai** és ezek készségei iránt, hozzassa meg baráti, iskola, óvoda vagy családi köre számára, a **„Betlehemezés”** kézikönyvet **20 kr.-ért** (kötvény betámasztó, érdekes tartalom), hogy idejekorán betanulhassák. **Megfizetheti** vele régi kedves magyar patriarkális **hagyományainkat.**

A legjobb ébresztők

„Adler-Roskopt-riadó” csak ezezzel kaphatók. Három évi irásbeli jótállás. Nem teiszórt a pénz vissza! 1 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 3.80, éjjel világító mutatólappal K 4.20, 2 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 4.40, éjjel világító mutatólappal K 4.80, vész-ébresztő-óra K 2.90, éjjel világító mutatólappal K 3.30. 12076

Szétküldés utánvétellel. Első órágyár Brúxban.
KONRAD JÁNOS
cs. kir. udv. szállító Brúxban 766.
Tessék 3000 képet tartalmazó árjegyzékemet kérni ingyen és bérmentesen.

VASÁRNAPI UJSÁG

46. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 17.

Szerkesztőségi iroda: IV. Beáta-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A „Világ króniká”-val negyedévenként 80 fillérral több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is esatolandó.

TÉLI KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN.

MILLENNIUMI év óta nem árasztották el ily tömegével a beküldött műveknek a kiállítók s próbálkozók a Műcsarnokot, mint a most megnyitott téli kiállítás előtt. Tudatlan ifjak, ügyetlen dilettánsok, szárnypróbálgató növendékek egy nagyobb kiállítást betöltő anyagot zúditottak a jury előtt. Persze eredménytelenül. Jó kétharmada a beküldött anyagnak rövidesen visszavándorol beküldőjéhez. Valóban kár az időért s költségért, a mivel ennyi hitványságnak időleges kezelése s biztosítási díja terheli a Műcsarnok személyzetét s pénztárát.

teljes hiánya s a legtöbbnél mérhetlen elbizakodottság sarkalják leginkább az illetőket, hogy bárminemű bekeretezett semmisséggel megjelenjenek, ha lehet, a nagy nyilvánosság előtt. Ha pedig akad újságíró ismerős, ki pár sorban megemlíti a netalán egyszer véletlenül becsúszott kiállítót, akkor a pálya nyitva áll a legnagyobb reményekkel a művészet körül bukda-csoló szerencsétlen proletár előtt.

Ismerünk évek óta kiállító, úgynevezett reményteljes ifjú művészeket, kik jóval kevesebb tudással s gyakorlati képességgel, mint a menyivél egy pár évet végzett iparművészeti iskolai növendék bír, szerepelnek némely kiállításokon s némi nevet is csempésztek maguknak egy s más újságíró ismerősük jóvoltából.

vesztve ép érzékét, egészséges látását, tanácsalanul kapkod mindenhez, a mi az újság ingerével csábítja.

Nem minden irány való minden tehetségnek s a valódi tehetség ismertető jele épen az, hogy ösztönszerűen is megtalálja a neki valót, míg a talmi képesség úgy változtatja az irányokat, akárcsak a divathós a ruháit.

Sok baj, mely a művészet körül s a művészek életében meghonosult, bizonyos részben a társadalmat is terheli. Egy kapkodó, ideges, máról holnapra jelszavak után futkosó társadalomban higgadtan, józanul, czéltudatosan csak akkor működhetik a művészek, ha teljesen független a körötte zajló eseményektől. Hányan mondhatják ezt a művészek közül és épen manapság?!

S e pontnál önkénytelenül fölmerül a kérdés, kell-e annyi embernek okvetlenül festeni, s ha már festett, mindenáron kiállítani? Fel-tűnési vágy, beteges ambíció, az itélőképesség

Az összhatás, melyet ez a mostani tárlat a nézőnek nyújt, igen harmonikus és az átlagos

Pap Henrik: Esküszünk.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — A sokszorosítási jog a Könyves Kálmán társaságé.

ZEISS

-féle

prismás tábori távcső

a képek fokozott plasztikájával.

Épen, most jelentek meg!

Uj minták

utazás, sport, vadászat, hadsereg, tengerészet számára.

A Zeiss-féle prismás távcsövek elismert előnyei:

Nagy fényerő	Kiváló élesség	Állandóság
Nagy láttér	Szabatos kivitel	Tropus-biztosság

az új mintáknál a legmesszebbmenően fokozottak.

Részletes prospektus ingyen és bérmentve.

Beszerezhető az összes optikai üzletekben, ugyszintén közvetlenül

CARL ZEISS, JENA (Németország) Berlin N. W., Dorotheenstr. 29. — Frankfurt a. M. Bahnhofpl. 8, Kaiserstr. sarkán. — Hamburg, Rathausmarkt 8. — London W., 29. Margaret-Street, Regent-Street. — Wien IX/3 Ferstelgasse 1, Maximilianpl. sarkán. — St. Petersburg, Kasanskaja Ulitsa 2.

12471

Franklin-Társulat nyomdája Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.